

*Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen
työpapereita*

*Pellervo Economic Research Institute
Working Papers*

N:o 33 (heinäkuu 2000)

**KIINTEISTÖVERON KOROTTAMISEEN LIITTYVÄT
ERITYISKYSYMYKSET**

**Suhde valtionosuusjärjestelmään sekä
arviointiperusteiden eroihin liittyvät ongelmat¹**

Max Arhippainen

Perttu Pyykkönen

Helsinki (heinäkuu 2000)

ISBN 952-5299-19-8

ISSN-1455-4623

---

¹ Työpaperi on osa PTT:n tutkimusprojektia ”Kiinteistövero kunnallistaloudessa - kiinteistöveron veropohja, kuntien veropohja ja alueiden väliset tulonsiirrot”. Tutkimukseen on saatu rahoitusta Kunnallisan kehittämissäätiöltä. Tutkijat kiittävät Kuntaliiton asiantuntijoita sekä PTT:n muita tutkijoita kommentista.

MAX ARHIPAINEN JA PERTTU PYYKKÖNEN. 2000. NÄKÖKOHTIA KIINTEISTÖ-VERON MUUTOSMAHDOLLISUUKSIIN. Suhde valtionosuusjärjestelmään sekä arviointiperusteiden eroihin liittyvät ongelmat. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita n:o 33. 55 s. ISBN 952-5299-19-8, ISSN-1455-4623.

TIIVISTELMÄ: Paineet kuntien veropohjan laajentamiseksi ovat lisääntyneet. Keinoja tähän ovat esimerkiksi kiinteistöverotuksen kiristäminen ja kiinteistöveropohjan laajentaminen. Tämä työpaperi on osa laajempaa tutkimushanketta kiinteistöveron merkityksestä kunnallistaloudessa, jossa kiinnitetään huomiota niin kiinteistöveron veropohjaan, kuntien veropohjaan kuin alueiden välisiin tulonsiirtoihin. Tässä työpaperissa keskitytään eräisiin erityiskysymyksiin kiinteistöveron korottamismahdollisuuksiin liittyen. Kiinteistöverojärjestelmän ja nykyisen valtionosuusjärjestelmän suhde sekä verotusarvojen määrittämiseen liittyvät ongelmat ovat päähuomion kohteena. Muutosten vaikutuksia kuntien nettotuloihin arvioidaan sekä matemaattisesti kaavamuodossa että koelaskelmin. Tutkimuksessa tarkastellaan erikseen kiinteistöveron tuoton nousua, kiinteistöveron poistamista valtionosuuksien tasauksesta sekä näiden kahden toimenpiteen yhtäaikaista toteuttamista. Nämä muutokset muuttavat kuvaa eri kuntien nettohyödyistä tavalla joka usein voi vaikuttaa sattumanvaraiselta ja olevan jopa ristiriidassa toimenpiteen varsinaisen tavoitteen kanssa. Paperin toisessa osassa tarkastellaan verotusarvojen mahdollisia alueellisia eroja. Oikeudenmukaisen verotuksen saavuttaminen edellyttää verotusarvojen melko yhdenmukaisia arvostusperiaatteita, joten havaitut epäsystemaattiset erot verotusarvojen määrittämisessä on katsottava olevan ongelma tasavertaisuuden kannalta, mikäli kiinteistöverorasitusta lisätään.

Avainsanat: Kiinteistövero, kuntatalous, valtionosuudet

MAX ARHIPAINEN AND PERTTU PYYKKÖNEN. 2000. ASPECTS OF CHANGING THE TAXATION OF REAL PROPERTY. Relationship with the state subsidies for municipalities and problems related to the measurement of value. Pellervo Economic Research Institute Working Papers No. 33. 55 s. ISBN 952-5299-19-8 ISSN-1455-4623.

ABSTRACT: Pressures to broaden the tax base of the local communities in Finland have increased. One option is to increase the tax rate in local tax of real property, another to broaden the corresponding tax base. This study is part of a broader research project on the significance of the local tax on real property. The project focuses on the tax base of the local tax on real property, the tax base of the local communities and the tax flows between regions. This study examines some special problems related to raising the income from the local tax on real property. The relationship between the tax changes and the state subsidies for municipalities is the main question of interest. The effects of changes in the system are examined both by formal analysis and by test calculations for the Finnish local communities. An increase in the tax income, excluding of taxes on real property from the compensation calculations of system for state subsidies for municipalities, and finally both these measures carried out at the same time, are separately analyzed. In these policy scenarios the net benefit of different local communities in a way that often can appear random and even in conflict with the original aim of the measure. In the second part of the paper possible differences between the taxation values are examined. A fair taxation system requires that the taxation values are set by equal principles. Therefore the unsystematic differences variations in the taxation values that are found have to be seen as a problem from egalitarian point of view, if the tax burden on real property is to be increased.

Key words: Taxation of real property, local community economics, the state subsidies for municipalities

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
1. JOHDANTO	1
2. KIINTEISTÖVERON MUUTOSTEN SUHDE VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄÄN	3
2.1 Suomen valtionosuusjärjestelmä	3
2.2 Yleistä kiinteistöveron muutoksen vaikutuksesta valtionosuuksien tasaukseen	4
2.3 Kiinteistöveron tuoton nousun vaikutus valtionosuuksien muutos huomioiden	6
2.4 Kiinteistöveron jättäminen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle ..	17
2.4 Kiinteistöverotulojen korotuksen ja kiinteistöverojen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle jättämisen yhteisvaikutus	26
3. VEROTUSARVOJEN EROIHIN LIITTYVÄT ONGELMAT	37
3.1 Yleistä	37
3.2 Asunto-osakeasuntojen ja omakotitalojen arvostuserot suuralueitten välillä	38
3.3 Omakotitalojen ja kesämökkien arvostuserot kuntien välillä	40
4. YHTEENVETO	43
LÄHTEET	47
LIITE (Kunnittaiset luvut koelaskelmien tuloksista)	48

LUETTELO TAULUKOISTA

- 2.1. Kuntien tulojen muutos ja hyöty kiinteistöverotulojen kaksinkertaistamisesta valtionosuuksien muutosten huomioimisen jälkeen.
- 2.2. Kuntien tulojen muutos, jos kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle.
- 2.3. Kuntien tulojen muutos ja hyöty kiinteistöverotulojen kaksinkertaistamisesta, jos kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle.
- 3.1 Asunto-osakeyhtiöiden yhteenlaskettu verotusarvo suhteessa samojen alueiden asunto-osakeyhtiöiden laskennalliseen markkina-arvoon eri suuralueilla
- 3.2 Luonnollisten henkilöiden vakituisten asuinkiinteistöjen yhteenlaskettu verotusarvo suhteessa samojen alueiden omakotitalokiinteistöjen yhteenlaskettuun markkina-arvoon eri suuralueilla
- 3.3 Kuntien jakautuminen eri luokkiin sen mukaan, kuinka paljon kunnan omakotitalojen verotusarvon suhde keskimääräisiin kauppahintoihin poikkeaa koko maan vastaavasta suhteesta.
- 3.4 Kuntien jakautuminen eri luokkiin sen mukaan, kuinka paljon kunnan muiden kuin vakituisten asuntojen verotusarvon suhde keskimääräisiin kauppahintoihin poikkeaa koko maan vastaavasta suhteesta.

LUETTELO KUVIOISTA

- 2.1 Kuntien kokonaisverotuottojen mahdolliset suhteet valtionosuusjärjestelmän tasausrajoihin kiinteistöverotulojen kasvaessa
- 2.2 Kuntien kokonaisverotuottojen ja muiden verojen mahdolliset suhteet valtionosuusjärjestelmän tasausrajoihin, jos kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauslaskelman ulkopuolelle
- 2.3 Kuntien kokonaisverotuottojen ja muiden verojen mahdolliset suhteet valtionosuusjärjestelmän tasausrajoihin, jos kiinteistöverotulot kasvavat ja kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauslaskelman ulkopuolelle

LUETTELO KARTOISTA

- 2.1 Kuntien jakautuminen eri ryhmiin tulojen muutoksen mukaan, jos kiinteistöverot kaksinkertaistetaan ja otetaan huomioon valtionosuuksissa tapahtuvat muutokset (ks. taulukko 2.1).
- 2.2 Kuntien jakautuminen eri ryhmiin tulojen muutoksen mukaan, jos kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle (ks. taulukko 2.2).
- 2.3 Kunnan tulojen muutos mk/asukas, jos kiinteistöverotulot kaksinkertaistetaan ja samalla kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle.

1. JOHDANTO

Kuntien kiinteistöverotulot ovat Suomessa pienemmät kuin useimmissa muissa OECD-maissa.² Suomessa onkin viime vuosina keskusteltu kiinteistöveron merkityksen kasvattamisesta. Keskustelu kiinteistöveroista on vilkastunut entisestään kevään ja kesän 2000 aikana, kun kuntatalouden ja valtionosuuksien selvitysmies Jukka Pekkarinen on toistuvasti nostanut esiin kiinteistöverotuksen kiristämisen ja kiinteistöveropohjan lisäämisen kunnallistalouden mahdollisena vahvistajana.

Pellervon taloudellisessa tutkimuslaitoksessa toteutetussa tutkimushankkeessa tavoitteena on ollut selvittää, miten eri tuotannontekijöiden, ja varsinkin erilaisten kiinteän omaisuuden muotojen erilainen verotuskohtelu vaikuttaa alueelliseen tasapainoon, kun tuotannontekijätulot ovat jakautuneet eri tavalla eri kunnissa. Tutkimuksessa selvitetään, miten kiinteistövero ja eri kiinteistömuotojen erilainen verotuskohtelu vaikuttavat kuntien veropohjaan, millaisia tulovirtoja alueiden välille syntyy, kun kiinteistövero määrätään sijaintiperiaatteella maksajan asuinpaikasta riippumatta, miten suuri vaikutus kiinteistöjen erilaisella verotuskohtelulla on alueiden välisiin tulovirtoihin ja miten kiinteistöverotus suhtautuu tuotantovarallisuuteen kohdistuvaan muuhun verotukseen.

Tutkimushankkeen suunnittelu alkoi jo vuonna 1997, ja Kunnallisalan kehittämissäätömyönsi hankkeelle rahoituksen vuonna 1998. Huomattavien aineistoon liittyvien ongelmien vuoksi varsinaisen tutkimustyön aloittaminen viivästyi vuoden 1999 kevääseen.

Marraskuussa 1999 tutkimushankkeesta julkaistiin kaksi työpaperia. Työpaperissa no 24 (Arhippainen ja Pyykkönen 1999) esiteltiin hyvin seikkaperäisesti tutkimusta varten Verohallituksesta hankittu hyvin laaja ja ainutlaatuinen aineisto. Paperissa esiteltiin lisäksi tutkimuksen tausta, tavoitteet ja teoreettinen perusta sekä kuvattiin esimerkkien avulla tutkimusaineiston analysointimahdollisuuksia. Työpaperissa no 25 (Huovari ym. 1999) verrattiin kiinteistöverojärjestelmiä eräissä OECD-maissa. Aikaisemmista vertailuista poiketen tarkastelussa kiinnitettiin erityistä huomiota eri kiinteistötyyppien verokohteluun sekä kiinteistöverotulojen merkitykseen suhteessa paikallishallinnon kokoon ja muihin tuloihin.

Kiinteistöverotuksen laajentamista perustellaan paitsi kansainväliseen verotuksen harmonisoinnilla myös sillä, että kiinteistöt ovat melko liikkumattomia. Mitä liikkuvampaa veropohja on, sitä hankalampaa on sen verottaminen ja sitä suuremmat ovat veron haittavai-
kutukset. Siksi kiinteistöveroa onkin pidetty hyvänä paikallistason verona.³

---

² Ks. Huovari ym (1999).

³ Myös näitä kysymykset käsitellään yksityiskohtaisemmin Huovarin ym (1999) työpaperissa.

Kiinteistöveron tuottoa voidaan lisätä siis joko kiristämällä nykyistä verotusta tai laajentamalla kiinteistöveropohjaa. Valtioneuvoston päätöksillä nykyistä kiinteistöverotusta onkin jo kiristetty viime vuosina, vaikka kunnat määräävät lopullisen kiinteistöveroprosentin. Verotuksen kiristäminen on toteutettu kiinteistöveroprosentin alarajoja nostamalla sekä vuonna 1999 että uudelleen vuonna 2000. Näiden muutosten vaikutuksia on arvioitu tähän tutkimuskokonaisuuteen liittyvässä toisessa työpaperissa (Arhippainen ja Pyykkönen 2000a), jossa kuvataan yksityiskohtaisesti kuntien välisiä kiinteistöverovirtoja nykyisessä kiinteistöverojärjestelmässä. Kiinteistöveropohjan laajennusta ei ole vielä toteutettu, vaikka sen suuntaisia ehdotuksia onkin ollut. Suomessa laajennus voisi koskea lähinnä maatalous- ja metsämaata, jotka on tällä hetkellä vapautettu kiinteistöverosta. Tätä kysymystä tarkastellaan tutkimusprojektin kolmannessa samaan aikaan ilmestyvässä työpaperissa (Arhippainen ja Pyykkönen 2000b).

Tässä työpaperissa tarkastellaan lähemmin niitä erityiskysymyksiä, jotka liittyvät kiinteistöveron korottamismahdollisuuksiin. Huomiota kiinnitetään kiinteistöverojärjestelmän ja kuntien valtionosuusjärjestelmän suhteeseen sekä kiinteistöjen verotusarvojen määräytymiseen liittyviin ongelmiin.

Kiinteistöverotulot vaikuttavat kuntatalouteen paitsi suoraan myös kuntien laskennallisiin verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen kautta. Tämä muuttaa kuvaa eri kuntien nettomääräisestä tulomuutoksesta veromuutosten yhteydessä. Kiinteistöveron suhdetta nykyiseen valtionosuusjärjestelmään tarkastellaan yksityiskohtaisesti tämän työpaperin toisessa luvussa. On kuitenkin todennäköistä, että kuntatalouden selvitysmiehen, Jukka Pekkarisen meneillään olevassa työssä ehdotetaan muutoksia paitsi kiinteistöverotukseen myös valtionosuuksien tasaukseen ja yhteisöveron jakoperusteisiin. Näitä muutoksia ei ole luonnollisestikaan pystytty ennakoimaan tässä vaiheessa.

Kiinteistöveron tuoton nousun vaikutusta arvioidaan sekä teoreettisesti laskentakaavojen että konkreettisten koelaskelmien avulla. Koelaskelmissa tarkastellaan ensiksi kiinteistöveron korotuksen vaikutusta kuntien nettotuloihin nykyisen valtionosuusjärjestelmän puitteissa. Toiseksi tarkastellaan valtionosuusjärjestelmän tasausperusteiden muutoksen (tasausjärjestelmä ilman kiinteistöveroä) vaikutusta kuntien talouteen. Kolmanneksi tarkastellaan kiinteistöveron korotuksen ja valtionosuusjärjestelmän muutoksen yhteisvaikutusta.

Oikeudenmukaisen verotuksen saavuttaminen edellyttää verotusarvojen melko yhdenmukaista arvostuskäytäntöä. Jos kiinteistöveroä korotetaan, arvostusperiaatteiden yhtenäisyyden merkitys korostuu. Tämän takia kolmannessa luvussa selvitetään, onko kiinteistöjen arvostusperiaatteissa alueellisia eroja.

2 KIINTEISTÖVERON MUUTOSTEN SUHDE VALTION- OSUUSJÄRJESTELMÄÄN

2.1 Suomen valtionosuusjärjestelmä

Kunnan verotulojen muuttuessa myös valtionosuudet muuttuvat monimutkaisen tasausjärjestelmän takia. Niinpä kiinteistöveron tuoton lisäys ei vaikuta kuntien tuloihin pelkästään lisääntyneinä verotuloina.

Kuntien valtionosuusjärjestelmä⁴ uudistettiin vuoden 1997 alusta. Järjestelmä perustuu yhtäältä kunkin kunnan valtionosuustarpeen laskennalliseen määrittelyyn ja toisaalta valtionosuuksien tasaukseen kuntien laskennallisten verotulojen perusteella. Järjestelmällä pyritään tasaamaan kuntien veropohjan eroja. Valtionosuuksia hallinnoidaan kolmessa eri ministeriössä (sisäasiain-, opetus- sekä sosiaali- ja terveysministeriö).

Sisäasiainministeriön yleinen valtionosuus (4 % valtionosuuksista vuonna 2000) määräytyy kunnan asukasluvun ja eräiden kunnan rakennetta kuvaavien tekijöiden perusteella (syrjäisyyslisä, taajamalisä suurille kaupungeille liikenteen hoitamiseen, kaksikielisyyslisä ja saaristoisuuslisä).

Sosiaalihuollon valtionosuuksien määräytymistekijöinä ovat kunnan ikärakenne (alle kouluikäisillä myös elinkeinorakenne eli päivähoidon tarve) ja työttömyys.

Terveystaloudessa otetaan ikärakenteen ohella huomioon työkyvyttömyyseläkeläisten määrä. Lisäksi koko sosiaali- ja terveydenhuoltoon on muodostettu erityinen syrjäisyys-tekijä, jonka perusteena ovat kuntien palkkauskustannuksia lisäävät syrjäseutuliset. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnoimat valtionosuudet ovat vuonna 2000 56 % kaikista valtionosuuksista.

Opetustoimessa valtionosuudet (40 % valtionosuuksista vuonna 2000) määräytyvät oppilasmäärien ja yksikkökustannuksista muodostuvien laskennallisten kustannusten perusteella. Opetustoimen valtionosuudet myönnetään oppilaitoksia ylläpitäville kunnille ja kuntayhtymille sekä yksityisten oppilaitosten ylläpitäjille.

Kuntien verotuloihin (tuloverot, yhteisövero-osuus ja kiinteistöverot) perustuvassa valtionosuuksien tasauksessa käytetään tasausrajaa, joka on 90 % koko maan verotulosta asukasta kohden. Vuoden 2000 tasaus perustuu vuoden 1997 laskennallisiin verotuloihin. Kunnalle, jonka verotulot alittavat tasausrajan, myönnetään tasauslisä, joka on tasausrajan

---

⁴ Tämä järjestelmäkuvaus on lainattu pääpiirteissään Sisäasiainministeriön Internet-sivulta.

ja kunnan oman verotulon erotus. Jos kunnan verotulot ylittävät tasausrajan, kunnan valtionosuuksia vähennetään markkamäärällä, joka on 40 % ylittävästä markkamäärästä. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 15 % kunnan laskennallisesta verotulosta.

2.2 Yleistä kiinteistöveron muutoksen vaikutuksesta valtionosuuksien tasaukseen

Ensimmäisenä tarkastellaan kiinteistöverojärjestelmään liittyvien muutosten nettovaikutusta kuntien tuloihin, jos kuntien verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasausjärjestelmä, johon muutokset kiinteistöverotuksessa vaikuttavat, säilyy nykyisenä.

Mikäli kiinteistöverotukseen tehtäisiin suuria muutoksia, on luonnollisesti mahdollista ja jopa todennäköistä, että valtionosuuksien tasaukseen ja mahdollisesti myös yhteisöveron jakoon tehtäisiin muutoksia. Näitä ei ole kuitenkaan yritetty ennakoida tässä tutkimuksessa. Tästä huolimatta on kiinnostavaa tarkastella, miten monilla ja monimutkaisilla tavoilla verokertymän tai veropohjan muutokset vaikuttaisivat kuntien talouteen. Vaikutukset ovat usein hieman sattumanvaraisia ja todellinen vaikutus saattaa jopa olla ristiriidassa veromuutoksille asetettujen varsinaisten tavoitteiden kanssa.

Asian monimutkaisuuden takia tarkastelu tehdään aluksi matemaattisessa muodossa. Keskeiset johtopäätökset pystyy kuitenkin lukemaan tekstistä. Tarkastelussa selvitetään mahdolliset nettovaikutukset kolmessa eri tapauksessa, jotka kaikki ovat olleet esillä viimeaikaisessa keskustelussa:

- kiinteistöveron tuottoa lisätään joko korottamalla nykyisiä kiinteistöveroja tai laajentamalla kiinteistöveropohjaa
- kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle
- kiinteistöveron tuottoa lisätään samalla, kun kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle.

Matemaattisen tarkastelun lisäksi kaikkien kolmen edellä mainitun vaihtoehdon vaikutuksia kuntien talouteen on arvioitu myös koelaskelmien avulla. Tutkimuksen pääaineistojen lisäksi laskelmissa on käytetty apuna Sisäasiainministeriön kuntaosastolla tehtyä verotulojen tasauslaskelmaa⁵ vuodelle 2000, jossa on tiedot manner-Suomen kunnista.

---

⁵ Tiedot saatu Kuntaliitosta.

Matemaattisen tarkastelun merkinnät

Se tulokäsitemuoto (Y), jonka muutoksia tarkasteluissa seurataan, on kunnan laskennalliset verotulot lisättyinä kuntien verotuloihin perustuvalla valtionosuuksien tasauksella.

$$Y = MV + KV + VT$$

missä

MV on kunnan tulovero ja yhteisövero-osuus,

KV on kiinteistöverot ja

VT on valtionosuuksien tasaus.

Kaikkien muuttujien arvot on laskettu markkoina asukasta kohden. Verotulot (MV ja KV) ovat laskennallisia olettaen, että kaikissa kunnissa käytettäisiin samoja tulo- ja kiinteistöveroprosentteja. Siten tasaus on itse asiassa veropohjan tasaus eikä verotulojen tasaus.

Nykyisessä laskennallisiin verotuloihin perustuvassa valtionosuuksien tasausjärjestelmässä käytetään tasausrajaa T , joka on 90 % koko maan kaikkien kuntien keskimääräisistä laskennallisista verotuloista asukasta kohden.

Jos kunnan kokonaisverokertymä jää alle tasausrajan, kunnan valtionosuutta korotetaan tasauslisällä, joka on tasausrajan ja verokertymän erotus. Kunnan tulo (Y) muodostuu täten samaksi kuin tasausraja eli:

$$\text{Jos } MV + KV < T \text{ niin}$$

$$VT = T - (MV + KV) \text{ eli}$$

$$Y = T$$

Jos kokonaisverokertymä sen sijaan ylittää tasausrajan T , niin kunnan valtionosuuksia pienennetään 40 % ylityksestä (tasausvähennys), kuitenkin niin, että enintään 15 % kokonaisverotulosta vähennetään⁶:

$$\text{Jos } MV + KV > T \text{ niin}$$

$$VT = -0,4(MV + KV - T) \text{ eli}$$

$$Y = MV + KV - 0,4(MV + KV - T)$$

$$= 0,6(MV + KV) + T$$

---

⁶ Tätä 15 % rajaa ei ole otettu huomioon matemaattisessa tarkastelussa, koska se ei laadullisesti muuttaisi tuloksia. Koelaskelmissa se sen sijaan on otettu huomioon.

2.3 Kiinteistöveron tuoton nousun vaikutus valtionosuuksien muutos huomioiden

Kiinteistöveron tuottoa voidaan nostaa joko kiristämällä nykyistä kiinteistöverotusta tai laajentamalla kiinteistöveron pohjaa. Matemaattisessa tarkastelussa nettovaikutukset eri kuntiin vaihtelevat samojen periaatteiden mukaan riippumatta tuoton nostotavasta. Yksittäiselle kunnalle vaikutus voi kuitenkin olla hyvin erilainen riippuen siitä, miten veroa korotetaan.

Matemaattinen tarkastelu

Oman kunnan kiinteistöverotuotto nousee, eli:

$$KV_1 > KV_0$$

$$\Delta KV > 0$$

Myös koko maan keskimääräinen verokertymä nousee, jolloin tasausrajakin nousee:

$$T_1 > T_0$$

$$\Delta T > 0$$

Tarkemmin ilmaistuna tasausraja nousee 90 % keskimääräisestä kiinteistöveron tuoton noususta:

$$\Delta T = 0,9av(\Delta KV)$$

Kunnat voidaan jakaa neljään ryhmään, riippuen niiden kokonaisverotuottojen suhteesta tasausrajoihin ennen ja jälkeen muutosta (kuviot 2.1).

Kuvio 2.1 Kuntien kokonaisverotuottojen mahdolliset suhteet valtionosuusjärjestelmän tasausrajoihin kiinteistöverotulojen kasvaessa.

- $MV+KV_0$ eli kokonaisverokertymä ennen muutosta
- o $MV+KV_1$ eli kokonaisverokertymä muutoksen jälkeen

	T_0	$\Rightarrow$	T_1
A) Kunnan verotulot ovat sekä ennen kiinteistöveron korotusta että sen jälkeen alle tasausrajan. Kysymyksessä on siis suhteellisen köyhä kunta.	•...		... $\rightarrow$ o
B) Kunta on ennen korotusta tasausrajan yläpuolella, mutta jää korotuksen jälkeen uuden tasausrajan alapuolelle. Tällöin kunnan omat kiinteistöverot nousevat siis vain vähän muihin kuntiin verrattuna.			• $\rightarrow$ o
C) Kunta on ennen korotusta tasausrajan alapuolella, mutta nousee sen jälkeen yli uuden rajan. Tällöin kunnan omat kiinteistöverot nousevat paljon muihin kuntiin verrattuna.	•		$\rightarrow$ o
D) Kunnan verotulot ovat sekä ennen korotusta että korotuksen jälkeen yli tasausrajojen. Kysymyksessä on siis suhteellisen varakas kunta eli sillä on suhteellisen vahva tulopohja.			•... ... $\rightarrow$ o

Seuraavassa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin, miten kuntien tulot muuttuvat, kun otetaan huomioon valtionosuuksien tasauksessa tapahtuvat muutokset. Tulon muutos on siis:

$$\Delta Y = Y_1 - Y_0$$

Lisäksi tarkastellaan, miten suuri osa kunnan kiinteistöverotulojen noususta nettomääräisesti hyödyttää kuntaa:

$$\frac{\Delta Y}{\Delta KV}$$

Jos kunnan nettotulot nousevat enemmän kuin kunnan kiinteistöverotulot, kysymyksessä on kiinteistöverojärjestelmän näkökulmasta ylikompensaatio:

$$\text{Jos } \frac{\Delta Y}{\Delta KV} > 1 \text{ kunta saa ylikompensaatiota}$$

Jos kunnan nettotulot taas nousevat vähemmän kuin sen kiinteistöverotulot, kysymyksessä on kiinteistöverojärjestelmän näkökulmasta alikompensaatiotilanne:

$$\text{Jos } \frac{\Delta Y}{\Delta KV} < 1 \text{ kunta saa alikompensaatiota}$$

Nyt siirrytään tarkastelemaan kuviossa 2.1 esitettyjä neljää eri tapausta tarkemmin.

A) Kunta, jossa verotulot jäävät alle tasausrajan sekä ennen veron korotusta että korotuksen jälkeen.

Tällöin:

$$\begin{aligned} MV + KV_0 &< T_0 \\ MV + KV_1 &< T_1 \end{aligned}$$

Kunnan tulojen muutos lasketaan puolestaan seuraavasti:

$$\Delta Y = Y_1 - Y_0 = T_1 - T_0 = \Delta T = 0,9av(\Delta KV) > 0$$

eli tulot nousevat saman verran kuin maan kuntien keskimääräinen verojen nousu nostaa tasausrajaa, riippumatta kunnan omien kiinteistöverojen tuotosta tai muutoksesta.

Kunnan omien kiinteistöverotulojen noususta kuntaa hyödyttää seuraava osuus:

$$\frac{\Delta Y}{\Delta KV} = \frac{\Delta T}{\Delta KV} = 0,9 \frac{av(\Delta KV)}{\Delta KV}$$

Tämä jakautuu edelleen kahteen vaihtoehtoon sen mukaan, kuinka suuri kunnan kiinteistöverotulojen nousu on suhteessa kiinteistöverotulojen keskimääräiseen nousuun:

Aa) Jos

$$\begin{aligned} \Delta KV &< 0,9av(\Delta KV) \\ \Rightarrow \frac{\Delta Y}{\Delta KV} &> 1 \end{aligned}$$

Kun kunnan omat kiinteistöverotulot nousevat keskimääräistä (90 %) vähemmän, nousua ylikompensoidaan.

Ab) Jos taas

$$\Delta KV > 0,9av(\Delta KV)$$

$$\Rightarrow \frac{\Delta Y}{\Delta KV} < 1$$

Kun kunnan omat kiinteistöverotulot nousevat keskimääräistä (90 %) enemmän, nousua alikompensoidaan.

Eli mitä suurempi kunnan omien kiinteistöverotulojen nousu on muihin kuntiin verrattuna, sitä pienempi suhteellinen hyöty siitä koituu kunnalle.

B) Kunta, jossa verotulot ennen korotusta ovat tasausrajan yläpuolella, mutta jäävät korotuksen jälkeen uuden tasausrajan alapuolelle.

Tällöin:

$$MV + KV_0 > T_0$$

$$MV + KV_1 < T_1$$

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kiinteistöverotulojen muutoksella on kunnalle hyvin pieni merkitys. Tätä kuvaa se, että kunnan omien kiinteistöverotulojen kasvu lisättynä sillä määrällä, jolla kunnan verotulot ylittävät tasausrajan ennen muutosta, jää pienemmäksi kuin tasausrajan nousu eli:

$$\Delta KV + (MV + KV_0 - T_0) < \Delta T$$

Tulojen muutos lasketaan tällöin seuraavasti:

$$\begin{aligned} \Delta Y = Y_1 - Y_0 &= T_1 - [MV + KV_0 - 0,4(MV + KV_0 - T_0)] \\ &= (T_1 - T_0) - 0,6(MV + KV_0 - T_0) > 0 \end{aligned}$$

eli tulot nousevat tasausrajan muutoksen verran vähennettynä ennen muutosta vallinneen tasausrajan ylityksestä saadulla hyödyllä (60 % ylityksestä).

Kunnan omien kiinteistöverotulojen noususta kuntaa hyödyttää siis seuraava osuus:

$$\frac{\Delta Y}{\Delta KV} = \frac{\Delta T - 0,6(MV + KV_0 - T_0)}{\Delta KV} > 1$$

eli kunnan tulot kasvavat enemmän kuin sen kiinteistöverotulojen kasvu on ja se saa siten ylikompensaatiota.⁷

Käytännössä tällaisia kuntia olisi kuitenkin hyvin vähän.

C) Kunta, jossa verotulot ennen korotusta ovat tasausrajan alapuolella, mutta nousevat korotuksen jälkeen uuden tasausrajan yläpuolelle.

Tällöin:

$$MV + KV_0 < T_0$$

$$MV + KV_1 > T_1$$

Jotta näin kävisi, kiinteistöverotulojen kasvun täytyy olla hyvin huomattava. Kunnan omien kiinteistöverotulojen pitää tällöin kasvaa tasausrajan nousun verran lisättynä vielä uuden tasausrajan ylityksellä ja vanhan tasausrajan alituksella⁸ eli:

$$\Delta KV > \Delta T + (MV + KV_1 - T_1)$$

Tulojen muutos lasketaan tällöin seuraavasti:

$$\begin{aligned} \Delta Y &= Y_1 - Y_0 = MV + KV_1 - 0,4(MV + KV_1 - T_1) - T_0 \\ &= (T_1 - T_0) + 0,6(MV + KV_1 - T_1) > 0 \end{aligned}$$

eli tulot nousevat tasausrajan muutoksen verran lisättynä muutoksen jälkeisen tasausrajan ylityksestä saadulla hyödyllä (60 % ylityksestä).

Kunnan omien kiinteistöverotulojen noususta kuntaa hyödyttää seuraava osuus:

$$\frac{\Delta Y}{\Delta KV} = \frac{\Delta T + 0,6(MV + KV_1 - T_1)}{\Delta KV} < 1$$

eli kunnan tulot kasvaisivat vähemmän kuin sen kiinteistöverotulot. Kunta saisi siten alikompensaatiota.⁹

⁷ Tämä johtuu siitä, että edellä olevassa kaavassa osoittaja on määritelmän mukaisesti nimittäjää suurempi.

⁸ Vanhan tasausrajan alitusta ei kuitenkaan ole otettu mukaan kaavaan, koska tulotarkastelussa sillä ei ole mitään merkitystä.

⁹ Määritelmän mukaan nimittäjän täytyy olla osoittajaa pienempi.

Käytännössä myös tämä tapaus lienee suhteellisen harvinainen, mutta kuitenkin hieman todennäköisempi kuin edellinen tapaus (B).

D) Kunta, jossa omat verotulot ovat yli tasausrajojen sekä ennen korotusta että korotuksen jälkeen.

Tällöin:

$$MV + KV_0 > T_0$$

$$MV + KV_1 > T_1$$

Kunta on siis suhteellisen varakas, ja sillä on suhteellisen vahva tulopohja.

Kunnan tulojen muutos lasketaan seuraavasti:

$$\begin{aligned} \Delta Y &= Y_1 - Y_0 = MV + KV_1 - 0,4(MV + KV_1 - T_1) \\ &\quad - [MV + KV_0 - 0,4(MV + KV_0 - T_0)] \\ &= 0,4(T_1 - T_0) + 0,6(KV_1 - KV_0) \\ &= 0,36av(\Delta KV) + 0,6\Delta KV > 0 \end{aligned}$$

eli kunta hyötyy sekä omien kiinteistöverotulojen kasvusta että myös muiden kuntien keskimääräisten kiinteistöverotulojen kasvusta. Tämä johtuu siitä, että tasausrajan nousun myötä varakkaiden kuntien tasausvähennykset pienenevät vanhaan tasausrajaan verrattuna.

Kiinteistöverotulojensa noususta kunta hyötyy seuraavasti:

$$\frac{\Delta Y}{\Delta KV} = \frac{0,36av(\Delta KV) + 0,6\Delta KV}{\Delta KV}$$

Se, saako kunta yli- vai ali kompensatiota, riippuu siitä, kuinka paljoin kunnan omat verotulot kasvavat suhteessa muihin kuntiin (so. tasausrajan nousuun). Tarkastelussa voidaan erottaa kaksi tapausta sen perusteella, kuinka paljon kunnan omat kiinteistöverotulot nousevat suhteessa kiinteistöverojen keskimääräiseen nousuun:

Da) Jos

$$\Delta KV < 0,9av(\Delta KV)$$

$$\Rightarrow \frac{\Delta Y}{\Delta KV} > 1$$

eli jos kunnan omat kiinteistöverotulot nousevat keskimääräistä (90 %) vähemmän, nousua ylikompensoidaan.

Db) Toisaalta, jos

$$\Delta KV > 0,9av(\Delta KV)$$

$$\Rightarrow \frac{\Delta Y}{\Delta KV} < 1$$

eli jos kunnan omat kiinteistöverotulot nousevat keskimääräistä (90 %) enemmän, nousua alikompensoidaan.

Tilanne on siis sama kuin niillä kunnilla, jotka pysyvät tasausrajojen alapuolella: mitä suurempi kunnan oman kiinteistöveron tuoton nousu on suhteessa muihin kuntiin, sitä pienemmän suhteellisen hyödyn kunta siitä saa.

Koelaskelma kiinteistöverotulojen nousun vaikutuksesta kuntiin

Tässä tutkimuksessa on tehty kaksi esimerkkilaskelmaa, joiden avulla arvioidaan, miten kaksi erilaista kiinteistöveron tuottoa kasvattavaa muutosta vaikuttaisivat kuntien tuloihin. Laskelmat perustuvat osittain tutkimuskokonaisuuden pääaineistoon ja osittain Sisäasiainministeriön valtioneuvostonjärjestelmän verotulojen tasauslaskelman tietoihin¹⁰, jotka saatiin tutkimuksen käyttöön Kuntaliitosta.

Ensimmäisessä esimerkissä tarkastellaan tilannetta, jossa kiinteistöveron tuotto kaksinkertaistetaan vuoteen 1997 verrattuna. Tämä esitetään tässä työpaperissa. Toisessa esimerkissä kiinteistöveron tuottoa oletetaan kasvatettavan veropohjaa laajentamalla. Esimerkissä metsä lisättäisiin kiinteistöveron veropohjaan ja sitä oletetaan verotettavan yleisen kiinteistöveroprosentin mukaan. Tämä tarkastelu esitetään kiinteistöveron laajentamista koskevassa työpaperissa (Arhippainen ja Pyykkönen 2000b).

Mikäli kiinteistöverojen tuotto kaksinkertaistettaisiin, myös verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasausraja nousisi. Vuoden 2000 laskelman mukaan, joka perustuu vuoden 1997 verotustietoihin, laskennallinen verotulo nousisi 12 922 markasta/asukas 13 048 markkaan/asukas. Tasausrajan nousu olisi 90 % em. lukujen erotuksesta eli 465 mk/asukas.

¹⁰ Manner-Suomen 436 kunnan tiedot.

Vaikutus kunnan talouteen muuttuu ratkaisevasti riippuen siitä, tarkastellaanko absoluuttista vaiko suhteellista muutosta. Vaikutuksia eri kuntaryhmien talouteen tarkastellaan edellä tämän luvun matemaattisesta tarkastelusta saadun ryhmittelyn mukaisesti.

Taulukossa 2.1 esitetään kuntien jakauma eri ryhmiin sekä ryhmien tulojen absoluuttisten ja suhteellisten muutosten vaihteluvälit. Kartassa 2.1 esitetään kuntien jakautuminen näihin ryhmiin. Kuntakohtaiset luvut ovat liitteessä.

A Ne kunnat, jotka jäävät verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasausrajan alapuolelle sekä ennen korotusta että korotuksen jälkeen, hyötyvät absoluuttisesti saman verran. Hyöty olisi 465 mk/asukas täysin kunnan omien kiinteistöverotulojen muutoksesta riippumatta. Verotulojen kaksinkertaistuessa tällaisia kuntia olisi 334. Nämä kunnat voidaan edelleen jakaa kahteen alaryhmään.

Aa Ensimmäisen alaryhmän muodostavat kunnat, joissa kiinteistöveroilla on keskimääräistä pienempi merkitys. Tällaisten kuntien tulot nousevat enemmän kuin niiden kiinteistöverotulot nousevat. Yhteensä tällaisia kuntia on 257. Lähes kymmenessä kunnassa kuntien omat kiinteistöverotulot eivät nouse edes puolta tasausrajan 465 markan noususta. Näitä ovat lähinnä Pohjois-Pohjanmaan alkutuotantovaltaiset maaseutukunnat (Merijärvi, Pattijoki, Tyrnävä, Vihanti, Kiiminki ja Kärsämäki).

Ab Toiseen alaryhmään kuuluvat kunnat, joissa kunnan omat kiinteistöverotulot nousevat suhteellisen paljon, mutta jotka eivät hyödy tästä noususta täysimääräisesti. Tällaisia kuntia löytyi koelaskennassa 77. Näitä kuntia ovat useat saariston kesämökkikunnat ja pohjoisen voimalaitoskunnat. Nämä ovat suhteellisen köyhiä kuntia, joissa kiinteistöverotuloilla on suuri merkitys. Suhteessa vähäisimpiä hyötyjiä ovat Yli-Ii ja Iniö, joissa kiinteistöverot nousisivat 1 700-1 800 markkaa asukasta kohden, mutta kunnat hyötyisivät siitä vain neljänneksen, eli mainitut 465 mk asukasta kohden.

B Kuntia, joiden verotulot ennen korotusta olivat tasausrajan yläpuolella, mutta jotka ovat korotuksen jälkeen jääneet uuden tasausrajan alle, löytyi koelaskennassa vain muutama eli neljä (Lieto, Mellilä, Rautjärvi ja Ylöjärvi).

C Kunnat, joiden verotulot olivat ennen korotusta tasausrajan alapuolella, mutta joiden verotulot ovat korotuksen jälkeen nousseet uuden tasausrajan yläpuolelle, saavat alikompensaatiota omien kiinteistöverotulojen noususta. Tällaisia kuntia löytyi koelaskelmassa seitsemän (Korppoo, Karjalohja, Sodankylä, Rovaniemen mlk, Punkaharju, Luumäki ja Kemijärvi). Joukkoon kuuluu siis sekä voimalaitos- että kesämökkikuntia.

Näissä kunnissa kiinteistöveroilla on melko suuri merkitys ja nettohyöty kiinteistöverotulojen lisäyksestä on alikompensaatiosta huolimatta suurehko.

D Kunnat, joissa verotulot ylittävät tasausrajan sekä ennen korotusta että korotuksen jälkeen, hyötyvät sekä omien kiinteistöverotulojen lisäyksestä että keskimääräisten kiinteistöverojen noususta. Verotulojen kaksinkertaistuksessa tällaisia kuntia olisi 91. Ne voidaan edelleen jakaa kahteen alaryhmään.

Da Ensimmäisen alaryhmän muodostavat kunnat, joissa kiinteistöveroilla on keskimääräistä pienempi merkitys, ja jotka saavat siten ylikompensaatiota. Yhteensä tällaisia kuntia on 40. Ylikompensaatio olisi kuitenkin kaikissa näissä kunnissa suhteellisen vähäinen, sillä enimmilläänkin se olisi vain 16 %.

Db Toisen alaryhmän muodostavat kunnat, joissa omat kiinteistöverotulot nousevat suhteellisen paljon, mutta jotka eivät saa koko hyötyä itselleen. Tällaisia kuntia oli koelaskennassa 51. Nämä ovat yhtäältä voimalaitos- ja kesämökkikuntia ja toisaalta suurimpia kaupunkeja, joissa kiinteistöverolla on suuri merkitys. Absoluuttisesti eniten tulot lisääntyisivät Eurajoella, Kustavissa, Loviisassa, Pelkosenniellä, Kolarissa, Velkualla ja Nauvossa.

Suurimmat markkamääräiset hyötyjät löytyvät ryhmästä Db ja pienimmät puolestaan ryhmästä Da. Kokonaisuhyödystä ryhmän D kunnat saisivat noin 62 % ja ryhmän A kunnat noin 36 %.

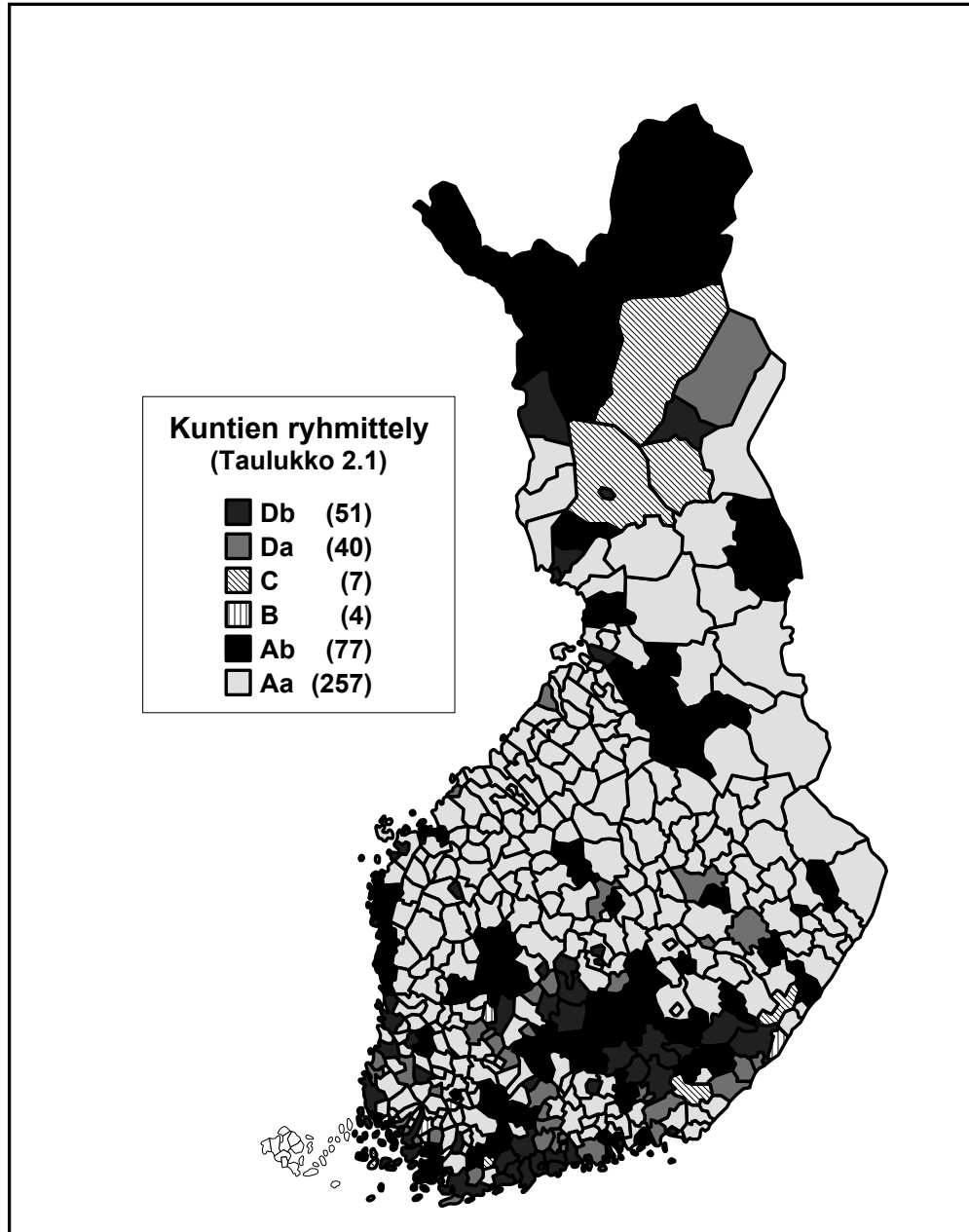
Kaiken kaikkiaan sekä absoluuttinen hyöty että suhteellinen hyöty omien kiinteistöverotulojen noususta jakautuisi kiinteistöverojen kaksinkertaistamistapauksessa melko epätasaisesti. Absoluuttinen hyöty olisi pienimmillään vajaat 400 mk/asukas ja enimmillään lähes 2 000 mk/asukas. Nettohyöty kunnan omien kiinteistöverotulojen kasvusta puolestaan vaihtelisi runsaasta neljänneksestä yli kaksinkertaiseksi. Suhteessa eniten hyötyvät kunnat kuuluisivat kuitenkin poikkeuksetta siihen ryhmään, jossa absoluuttinen hyöty johtuisi pelkästään valtionosuusjärjestelmän verotulojen tasausrajan noususta 465 markalla.

Suhteellinen hyöty omien kiinteistöverotulojen kasvusta on suurin kunnissa, joissa kiinteistöveroilla on pieni merkitys. Tästä johtuen voitaisiin ajatella, että valtionosuusjärjestelmä tasoittaa kuntien välisiä eroja. Tämä tarkoittaa kuitenkin vain sitä, että köyhyissä kunnissa hyöty ei riippuisi millään tavalla omista kiinteistöverotuloista, vaan hyöty tulisi vain valtionosuusjärjestelmän kautta. Myös rikkaiden kuntien joukosta löytyy sellaisia kuntia, joissa kiinteistöveroilla on pieni merkitys mutta silti ne hyötyisivät muutoksesta, vaikka niiden omat kiinteistöverotulot eivät muuttuisi kovinkaan paljon.

Nämä erityispiirteet korostuvat entisestään, kun tarkastellaan veron korotuksen sijasta toista tapaa kasvattaa kiinteistöveron tuottoa eli veropohjan laajentamista. Tämä laskelma esitetään toisessa työpaperissa (Arhippainen ja Pyykkönen 2000b).

**Taulukko 2.1. Kuntien tulojen muutos ja hyöty kiinteistöverotulojen kaksinkertais-
tamisesta valtionosuuksien muutosten huomioimisen jälkeen.**

Kuntaryhmä	Kuntien lukumäärä	Hyöty mk/asukas	Nettohyöty %
Aa	257	465	100-247
Ab	77	465	26-99
B	4	408-459	110-149
C	7	492-702	48-87
Da	40	384-462	100-116
Db	51	(356)-466-1936	66-100

Kartta 2.1 Kuntien jakautuminen eri ryhmiin tulojen muutoksen mukaan, jos kiinteistövero kaksinkertaistetaan ja otetaan huomioon valtionosuuksissa tapahtuvat muutokset (ks. taulukko 2.1).

2.4 Kiinteistöveron jättäminen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle

Suurimmassa osassa kunnista kuntien laskennallisiin verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus käytännössä poistaa kunnan omien kiinteistöverotulojen muutoksesta saatavan hyödyn. Niinpä onkin ehdotettu, että kiinteistöverot jätettäisiin tasauslaskelman ulkopuolelle. Tämä liittyy myös tavoitteeseen ottaa mahdollisimman ajantasaiset tiedot tasauksen perustaksi, koska kiinteistöverotietojen osalta kovin tuoreita tietoja ei ole kuitenkaan mahdollista saada. Seuraavassa tarkastellaan tämän toimenpiteen vaikutusta kuntien tuloihin samalla tavalla kuin edellä kiinteistöverotulojen kaksinkertaistamisen vaikutusta: ensiksi teoreettisesti matemaattisten kaavojen avulla ja toiseksi tehdään konkreettinen koe-laskelma.

Matemaattinen tarkastelu

Nyt tarkastellaan siis tapausta, jossa kunnan omat kiinteistöverotulot eivät muutu:

$$\Delta KV = 0$$

Kun kiinteistöverotulot jätetään verotuloihin perustuvan tasauslaskelman ulkopuolelle, koko maan kuntien keskimääräinen verotulo alentuu vastaavasti. Tällöin myös tasausraja laskee:

$$\begin{aligned} T_1 &< T_0 \\ \Delta T &< 0 \end{aligned}$$

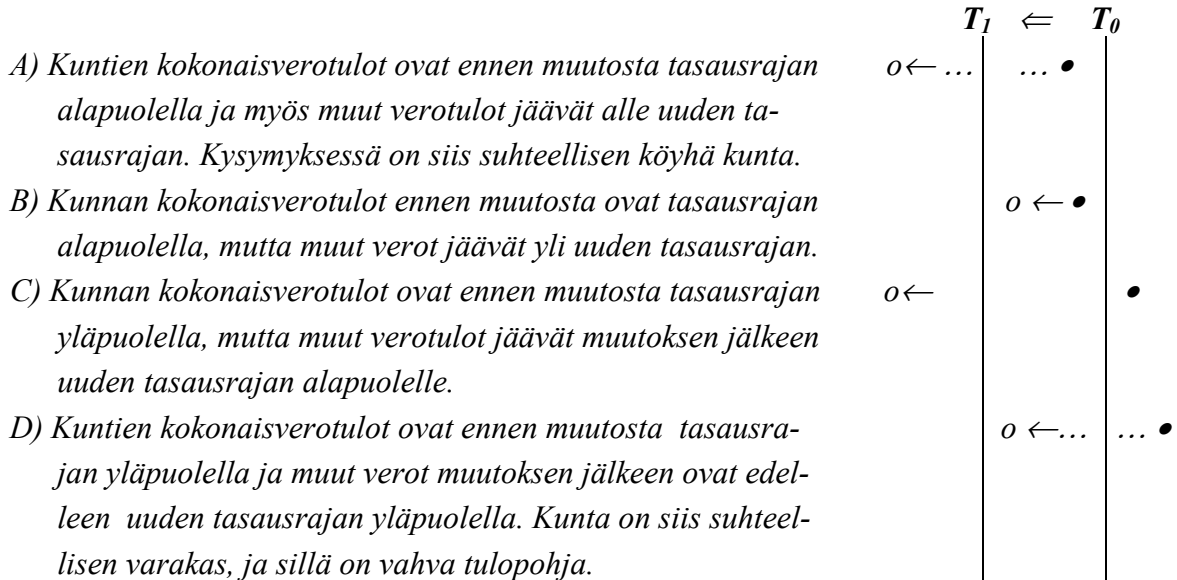
Tasausraja laskee 90 % kuntien keskimääräisen kiinteistöverotulon määrästä:

$$-\Delta T = 0,9av(KV)$$

Kunnat voidaan jakaa neljään ryhmään sen mukaan, mikä on niiden verotulojen suhde tasausrajaan ennen muutosta ja muutoksen jälkeen.

Kuvio 2.2 Kuntien kokonaisverotulojen ja muiden verojen mahdolliset suhteet valtionosuusjärjestelmän tasausrajoihin, jos kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauslaskelman ulkopuolelle.

- $MV+KV$ eli kokonaisverotulot
- o MV eli muut verotulot

Kuten aikaisemmassa esimerkissä ennen muutosta, kunnan valtionosuutta korotetaan tasausrajan ja verotulojen erotuksen verran, jos verotulot jäävät tasausrajan alapuolelle:

$$\begin{aligned} \text{Jos } MV + KV < T_0 \text{ niin} \\ VT_0 &= T_0 - (MV + KV) \text{ eli} \\ Y_0 &= T_0 \end{aligned}$$

Jos verotulot sen sijaan ylittävät tasausrajan, niin valtionosuutta pienennetään 40 %:lla verotulojen tasausrajan ylittävältä osalta:¹¹

$$\begin{aligned} \text{Jos } MV + KV > T_0 \text{ niin} \\ VT_0 &= -0,4(MV + KV - T_0) \text{ eli} \\ Y_0 &= MV + KV - 0,4(MV + KV - T_0) \end{aligned}$$

Muutoksen jälkeen kiinteistöverotuloja ei enää huomioida tasauslaskelmassa, jolloin tulot muodostuvat seuraavasti, mikäli muut verotulot alittavat uuden tasausrajan:

¹¹ 15% rajaa ei ole edelleenkaan huomioitu kaavoissa.

$$\begin{aligned} \text{Jos } MV < T_1 \text{ niin} \\ VT_1 &= T_1 - MV \text{ eli} \\ Y_1 &= T_1 + KV \end{aligned}$$

Jos muut verotulot sen sijaan ylittävät tasausrajan, niin kunnan tulot muodostuvat seuraavasti:

$$\begin{aligned} \text{Jos } MV > T_1 \text{ niin} \\ VT_1 &= -0,4(MV - T_1) \text{ eli} \\ Y_1 &= MV + KV - 0,4(MV - T_1) \end{aligned}$$

Seuraavaksi tarkastellaan yksityiskohtaisemmin, miten kuntien tulot muuttuvat, kun otetaan huomioon valtionosuuksien tasauksessa tapahtuvat muutokset kuvion 2.2 osoittamissa neljässä eri tapauksessa.

A) Kunta, jossa omat kokonaisverotulot jäävät tasausrajan alapuolelle ennen muutosta ja muut verotulot muutoksen jälkeen uuden tasausrajan alapuolelle.

Tällöin:

$$\begin{aligned} MV + KV &< T_0 \\ MV &< T_1 \end{aligned}$$

Tulojen muutos lasketaan seuraavasti:

$$\Delta Y = Y_1 - Y_0 = T_1 + KV - T_0 = KV - 0,9av(KV)$$

eli kunnan omat kiinteistöverotulot, jotka aikaisemmin eivät tasausjärjestelmän takia lainkaan vaikuttaneet kunnan nettohyötyyn, nostavat kunnan tuloja, mutta toisaalta tasausrajan aleneminen vähentää kunnan tuloja.

Tässä ryhmässä voidaan erotella kaksi tapausta kunnan omien ja keskimääräisten kiinteistöverojen suhteen perusteella:

$$\begin{aligned} \text{Aa)} \quad \Delta Y &< 0 \text{ jos} \\ KV &< 0,9av(KV) \end{aligned}$$

eli kunnan tulot vähenevät muutoksen takia, jos kunnan kiinteistöverotulot pienemmät kuin 90 % keskimääräisistä kiinteistöverotuloista.

Toisaalta:

$$\begin{aligned} \text{Ab)} \quad & \Delta Y > 0 \quad \text{jos} \\ & KV > 0,9av(KV) \end{aligned}$$

eli kunnan tulot kasvavat, jos kunnan kiinteistöverotulot ovat suuremmat kuin 90 % keskimääräisistä kiinteistöverotuloista.

Kunta hyötyy muutoksesta sitä enemmän, mitä suuremmat kunnan kiinteistöverotulot ovat suhteessa muihin kuntiin.

B) Kunta, jossa kokonaisverotulot ennen muutosta ovat tasausrajan alapuolella, mutta muutoksen jälkeen muut verotulot jäävät uuden tasausrajan yläpuolelle.

Tällöin:

$$\begin{aligned} MV + KV &< T_0 \\ MV &> T_1 \end{aligned}$$

Tällaisessa kunnassa kiinteistöverotuloilla on keskimääräistä pienempi merkitys. Kunnan omat kiinteistöverotulot lisättynä muiden verotulojen uuden tasausrajan ylittävällä osalla ovat pienemmät kuin tasausrajan muutos:

$$KV + (MV - T_1) < -\Delta T$$

Tulojen muutos lasketaan seuraavasti:

$$\begin{aligned} \Delta Y = Y_1 - Y_0 &= MV + KV - 0,4(MV - T_1) - T_0 \\ &= (T_1 - T_0) + 0,6(MV - T_1) + KV < 0 \end{aligned}$$

Näin ollen kunnat yksiselitteisesti häviäisivät muutoksesta.¹² On kuitenkin hyvin epätodennäköistä, että tällaisia kuntia olisi käytännössä kovin monta.

C) Kunta, jossa kokonaisverotulot ennen muutosta ovat tasausrajan yläpuolella, mutta muutoksen jälkeen muut verotulot jäävät uuden tasausrajan alapuolelle.

Tällöin:

---

¹² Vrt. edellytykset.

$$MV + KV > T_0$$

$$MV < T_1$$

Kiinteistöverotuloilla on tällöin melko suuri merkitys kunnalle. Kunnan omat kiinteistöverotulot ovat suuremmat kuin tasausrajan muutos lisättynä kokonaisverotulojen vanhan tasausrajan ylittävällä osalla eli:

$$\Delta KV > -\Delta T + (MV + KV - T_0)$$

Tulojen muutos on tällöin:

$$\begin{aligned} \Delta Y = Y_1 - Y_0 &= T_1 + KV \\ &- [MV + KV - 0,4(MV + KV - T_0)] \\ &= (T_1 - MV) + 0,4(MV + KV - T_0) > 0 \end{aligned}$$

eli kunta hyötyy uuden tasausrajan ylityksen ja vanhan tasausvähennyksen verran. Tämä on mahdollista kunnassa, jossa on suuret kiinteistöverotulot mutta suhteellisen pienet muut verotulot.

D) Kunta, jossa kokonaisverotulot ovat tasausrajan yläpuolella ennen muutosta ja samoin muut verotulot ovat uuden tasausrajan yläpuolella.

Tällöin:

$$MV + KV > T_0$$

$$MV > T_1$$

Nämä kunnat ovat varakkaita kuntia, joissa tulopohja on melko vahva.

Tulojen muutos lasketaan seuraavasti:

$$\begin{aligned} \Delta Y = Y_1 - Y_0 &= MV + KV - 0,4(MV - T_1) \\ &- [MV + KV - 0,4(MV + KV - T_0)] \\ &= 0,4(T_1 - T_0) + 0,4KV \\ &= -0,36av(KV) + 0,4KV \end{aligned}$$

Kuntien tulot siis pienenevät sen mukaan, kuinka tasausraja alenee, mutta omat kiinteistöverotulot lisäävät kunnan tuloja. Tasausraja muuttuu keskimääräisten kiinteistöverojen mukaan, joten niiden muutoksen ja omien kiinteistöverotulojen suhde ratkaisee, hyötyykö kunta vaiko ei. Tällä perusteella kunnat voidaan jakaa kahteen ryhmään. Ensiksi:

$$\text{Da) } \begin{array}{l} \Delta Y < 0 \quad \text{jos} \\ KV < 0,9av(KV) \end{array}$$

eli kunnan tulot vähenevät, jos kunnan kiinteistöverotulot ovat pienemmät kuin 90 % keskimääräisistä kiinteistöverotuloista.

Toisaalta:

$$\text{Db) } \begin{array}{l} \Delta Y > 0 \quad \text{jos} \\ KV > 0,9av(KV) \end{array}$$

eli kunnan tulot kasvavat, jos kunnan kiinteistöverotulot ovat suuremmat kuin 90 % keskimääräisistä kiinteistöverotuloista.

Ehdot ovat siis samat kuin kunnissa, joiden verotulot jäävät tasausrajan alapuolelle sekä ennen muutosta että muutoksen jälkeen. Mitä suuremmat kunnan kiinteistöverotulot siis ovat suhteessa muihin kuntiin, sitä suuremman hyödyn kunta saa.

Kiinteistöveron valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle jättämisen vaikutukset

Tutkimuksessa on tehty koelaskelma vuoden 2000 tasauslaskelmaan perustuen, jotta voidaan arvioida, miten kiinteistöverotulojen jättäminen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle vaikuttaisi kuntien tuloihin. Valtionosuuksien tasausraja laskisi 465 mk/asukas. Muutos olisi melko kustannusneutraali, sillä valtionosuusjärjestelmän kustannukset kasvaisivat noin 35 milj. mk.

Laskelmasta käy ilmi, että suuret kiinteistöverotulojen saajat hyötyisivät muutoksesta melko paljon, mutta myös sen, että suurimmalla osalla kunnista tulot pienenisivät muutoksen seurauksena. Vaikutuksia eri kuntaryhmien talouteen tarkastellaan edellä tämän luvun matemaattisesta tarkastelusta saadun ryhmittelyn mukaisesti.

Taulukossa 2.2 esitetään kuntien jakauma eri ryhmiin sekä ryhmien tulojen absoluuttisten ja suhteellisten muutosten vaihteluvälit. Kartassa 2.2 esitetään kuntien jakautuminen näihin ryhmiin. Tarkat kuntakohtaiset tulojen muutokset on esitetty myös liitteessä.

A Kuntia, joiden verotulot jäävät valtionosuuksien tasausrajan alapuolelle sekä silloin, kun otetaan huomioon kaikkia verotulot, että silloin, kun kiinteistöverot jätetään tasauksen ulkopuolelle, on yhteensä 339. Se, kasvavatko niiden tulot vaiko alenevat, riippuu siitä, miten suuri suhteellinen merkitys kiinteistöverotuloilla on kunnalle muihin kuntiin verrattuna. Kunnat voidaan siis jakaa kahteen alaryhmään:

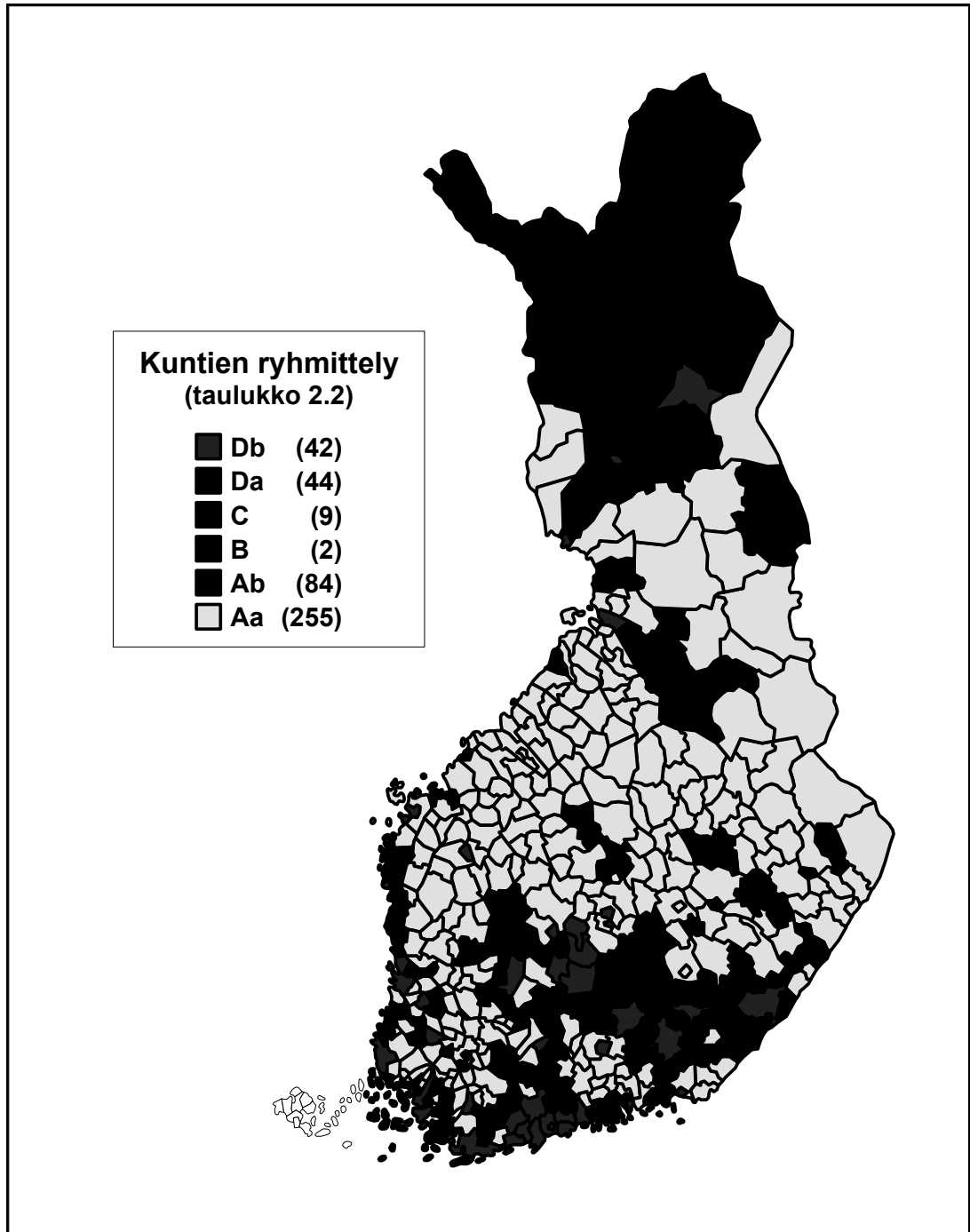
- Aa Kunnat, joissa kunnan omat kiinteistöverotulot ovat suhteellisen pienet muihin kuntiin verrattuna häviävät muutoksen seurauksena. Tällaisia kuntia oli koelaskennassa 255. Nämä kunnat ovat pitkälti samoja kuntia, jotka edellisessä esimerkissä kiinteistöverot kaksinkertaistettaessa olivat suurimpia suhteellisia hyötyjiä (ryhmä Aa). Suurimmat häviäjät tässä ryhmässä ovat eräät Pohjois-Pohjanmaan alkutuotantovaltaiset maaseutukunnat (Merijärvi, Pattijoki, Tyrnävä, Vihanti, Kiiminki, Kärsämäki).
- Ab Toisaalta kunnat, joissa kiinteistöverotuloilla on keskimääräistä suurempi merkitys, voivat hyötyä hyvin paljon muutoksesta. Näitä kuntia oli koelaskennassa 84. Tämä ryhmä on puolestaan pitkälti sama kuin edellisen esimerkin (kiinteistöverot kaksinkertaistettaessa) kuntaryhmä, jossa suhteellinen hyöty oli pienin (Ab). Ryhmä koostuu pääasiassa voimalaitos- ja kesämökkikunnista. Suurimmat hyötyjät ovat Yli-Ii, Iniö, Utajärvi, Korppoo ja Karjalohja.
- B Kunnat, joiden kokonaisverotulot ennen muutosta olivat tasausrajan alapuolella, mutta joilla muutoksen jälkeen muut verotulot olivat uuden tasausrajan yläpuolella, häviävät muutoksesta. Näitä kuntia oli vain kaksi (Muurla ja Noormarkku).
- C Kunnat, joiden kokonaisverotulot ennen muutosta olivat tasausrajan yläpuolella, mutta muutoksen jälkeen ovat muiden verotulojensa perusteella siirtyneet uuden tasausrajan alapuolelle, voittavat muutoksesta. Tällaisia kuntia löytyi yhdeksän (Eurajoki, Kolari, Velkua, Nauvo, Kustavi, Puumala, Jaala, Keminmaa ja Mäntyharju). Kunnissa kiinteistöveroilla on suuri merkitys ja hyöty markkamääräisesti melko suuri.
- D Kunnat, jotka ovat tasausrajojen yläpuolella sekä ennen muutosta, jolloin otetaan huomioon kaikki verotulot että muutoksen jälkeen, jolloin kiinteistöverotulot jätetään laskelman ulkopuolelle, voittavat tai häviävät. Voittako kunta vaiko häviää, riippuu siitä, miten suuri suhteellinen merkitys kiinteistöverotuloilla on kunnalle muihin kuntiin verrattuna. Kunnat voidaan siis jakaa kahteen alaryhmään.
- Da Kunnat, jossa kiinteistöverotulot ovat suhteellisen pienet muihin kuntiin verrattuna, häviävät muutoksesta. Tällaisia kuntia oli koelaskennassa 44. Tulojen alentuminen oli kuitenkin enimmilläänkin vain 62 markkaa asukasta kohden.
- Db Toisaalta kunnat, joissa kiinteistöverotulot ovat keskimääräistä suurempia, hyötyvät muutoksesta. Yhteensä tällaisia kuntia on 42. Ne ovat lähinnä suuria kaupunkeja sekä voimalaitos- ja kesämökkikuntia, joissa myös muu tulopohja on suhteellisen vahva. Suurimmat hyötyjät ovat Pelkosenniemi, Loviisa, Särkisalo ja Suomeniemi. Näissä kunnissa tulot nousevat 200-600 mk asukasta kohden, kun se muilla hyötyjillä on korkeintaan hieman yli 100 mk/asukas.

Markkamääräisesti suurimmat hyötyjät ovat Eurajoki, Kolari, Yli-Ii, Velkua ja Iniö, joissa kaikissa tulot nousevat yli 1 000 mk/asukas. Suurimmat häviäjät kuuluvat ryhmään Aa, jossa mainituilla Pohjois-Pohjanmaan kunnilla tulojen menetys olisi lähes 300 mk/asukas.

Kiinteistöverojen kaksinkertaistamiseen verrattuna kiinteistöverojen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle jättämisen vaikutukset olisivat lähes peilikuvamaiset. Eniten hyötyisivät siis ne kunnat, joissa kiinteistöveroilla on suuri merkitys. Häviäjiä puolestaan olisi yli kaksi kolmasosaa manner-Suomen kunnista (301 kuntaa). Lähes puolella näistä kunnista tulojen menetys olisi yli 100 mk asukasta kohden. Nämä kunnat ovat pääasiassa niitä kuntia, joissa kiinteistöveroilla on melko pieni merkitys ja jotka kärsisivät muutokseen liittyvästä valtionosuuksien tasausrajan laskusta.

Taulukko 2.2. Kuntien tulojen muutos, jos kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle.

Kuntaryhmä	Kuntien lukumäärä	Hyöty mk/asukas
Aa	255	(-277)-(-2)
Ab	84	2-1352
B	2	(-159)-(-67)
C	9	143-1608
Da	44	(-58)-(-2)
Db	42	1-601

Kartta 2.2

Kuntien jakautuminen eri ryhmiin tulojen muutoksen mukaan, jos kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle (ks. taulukko 2.2).

2.5 Kiinteistöverotulojen korotuksen ja kiinteistöverojen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle jättämisen yhteisvaikutus

Ehdotukset kiinteistöverojen jättämisestä kuntien verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle ovat yleensä liittyneet samanaikaiseen kiinteistöveron merkityksen lisäämiseen joko nykyistä verotusta kiristämällä tai veropohjaa laajentamalla. Tämän takia seuraavassa tarkastellaan näiden kahden toimenpiteiden samanaikaisen suorittamisen vaikutuksia Suomen kunnille.

Samoin kuin edellisissä esimerkeissä vaikutukset johdetaan aluksi matemaattisesti ja sen jälkeen tehdään kaksi koelaskelmaa. Ensimmäinen näistä liittyy luvussa 2.3 esitettyyn nykyisten kiinteistöverojen kaksinkertaistamiseen. Toinen puolestaan liittyy kiinteistöveropohjan mahdolliseen laajentamiseen metsään. Ensiksi mainittu laskelma esitetään tässä työpaperissa ja jälkimmäinen maa- ja metsätaloutta käsittelevässä työpaperissa (Arhippainen ja Pyykkönen 2000b).

Matemaattinen tarkastelu

Nyt tarkastellaan siis sitä tapausta, että kuntien kiinteistöverotulot kasvavat samalla, kun ne jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle. Kiinteistöverotulot veron korotuksen jälkeen ovat siis:

$$KV_1 = KV_0 + \Delta KV$$

$$\Delta KV > 0$$

Kiinteistöverojen poistuttua verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasauksesta tasauslaskelmassa käytettävä laskennallinen verotulo alenee. Kokonaisverokertymä kuitenkin nousee kiinteistöverotulojen kasvun myötä. Valtionosuusjärjestelmässä sovellettu tasausraja siis laskee:

$$T_1 < T_0$$

$$\Delta T < 0$$

Tasausraja laskee 90 % ennen järjestelmän muutosta vallinneiden maan keskimääräisten kiinteistöverotulojen määrästä:

$$-\Delta T = 0,9av(KV_0)$$

Kunnat voidaan myös tässä tapauksessa jakaa neljään ryhmään sen mukaan, miten niiden valtionosuuksien tasauksessa käytettävä laskennallinen verotulo suhtautuu tasausrajaan ennen järjestelmän muutosta ja muutoksen jälkeen.

Kuvio 2.3 Kuntien kokonaisverotulojen ja muiden verotulojen mahdolliset suhteet valtionosuusjärjestelmän tasausrajoihin, jos kiinteistöverotulot kasvavat ja kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauslaskelman ulkopuolelle.

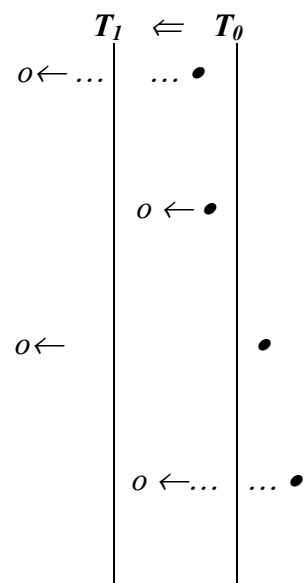
- $MV + KV_0$ eli kokonaisverokertymä
- o MV eli muut verot

A) Kunnan kokonaisverotulot ovat ennen muutosta tasausrajan alapuolella, ja myös muut verotulot jäävät uuden tasausrajan alapuolelle.

B) Kunnan kokonaisverotulot ovat ennen muutosta tasausrajan alapuolella, mutta muut verotulot jäävät uuden tasausrajan yläpuolelle.

C) Kunnan kokonaisverotulot ovat ennen muutosta tasausrajan yläpuolella, mutta muut verotulot jäävät uuden tasausrajan alapuolelle.

D) Kunnan kokonaisverotulot ovat ennen muutosta tasausrajan yläpuolella, ja myös muut verotulot ovat uuden tasausrajan yläpuolella.

Verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen tasausraja muuttuu samalla tavalla kuin luvussa 2.4, kun kiinteistöverotulot jäävät pois valtionosuuksien tasauksesta. Kuten aikaisemmassa esimerkissä ennen muutosta, kunnan valtionosuutta korotetaan tasausrajan ja verokertymän erotuksen verran, jos kokonaisverokertymä jää alle tasausrajan:

$$\begin{aligned} \text{Jos } MV + KV_0 < T_0 \text{ niin} \\ VT_0 &= T_0 - (MV + KV_0) \text{ eli} \\ Y_0 &= T_0 \end{aligned}$$

Jos kokonaisverokertymä sen sijaan ylittää tasausrajan¹³:

$$\begin{aligned} \text{Jos } MV + KV_0 > T_0 \text{ niin} \\ VT_0 &= -0,4(MV + KV_0 - T_0) \text{ eli} \\ Y_0 &= MV + KV_0 - 0,4(MV + KV_0 - T_0) \end{aligned}$$

Järjestelmän muutoksen jälkeen kiinteistöverotuloja ei enää oteta huomioon valtionosuuksien tasauksessa. Tällöin kunnan tulot muodostuvat seuraavasti, jos kunnan muut kuin kiinteistöverotulot alittavat uuden tasausrajan:

¹³ 15 % rajaa ei ole nytkään huomioitu kaavoissa.

$$\begin{aligned} \text{Jos } MV < T_1 \text{ niin} \\ VT_1 &= T_1 - MV \text{ eli} \\ Y_1 &= T_1 + KV_1 = T_1 + KV_0 + \Delta KV \end{aligned}$$

Jos muut verotulot ylittävät tasausrajan niin:

$$\begin{aligned} \text{Jos } MV > T_1 \text{ niin} \\ VT_1 &= -0,4(MV - T_1) \text{ eli} \\ Y_1 &= MV + KV_1 - 0,4(MV - T_1) = MV + KV_0 + \Delta KV - 0,4(MV - T_1) \end{aligned}$$

Kiinteistöverotulot korotuksineen tuntuvat siis täysmääräisinä niin valtionosuuksien tasauksesta hyötyvissä kunnissa kuin tasausvähennyksestä kärsivissä kunnissa. Seuraavassa tarkastellaan vastaavalla tavalla kuin aikaisemmin luvuissa 2.3 ja 2.4, miten kuntien tulot muuttuvat, kun valtionosuuksien tasauksessa tapahtuvat muutokset otetaan huomioon.

A) Kunta, jossa kokonaisverotulot jäävät vanhan tasausrajan alapuolelle ja muut verotulot uuden tasausrajan alapuolelle.

Tällöin:

$$\begin{aligned} MV + KV_0 &< T_0 \\ MV &< T_1 \end{aligned}$$

Kysymyksessä on siis suhteellisen köyhä kunta.

Tulojen muutos lasketaan seuraavasti:

$$\Delta Y = Y_1 - Y_0 = T_1 + KV_1 - T_0 = KV_1 - 0,9av(KV_0) = KV_0 + \Delta KV - 0,9av(KV_0)$$

Kunnan tulojen muutos lasketaan siis vähentämällä korotetuista kiinteistöverotuloista tasausrajan alentuma, joka on 90 % keskimääräisten kiinteistöverotulojen määrästä.

Tällöin voidaan erotella kaksi tapausta sen mukaan, kuinka suuret kunnan muutoksen jälkeiset kiinteistöverotulot ovat suhteessa muutosta edeltäneisiin keskimääräisiin kiinteistöverotuloihin:

$$\begin{aligned} \text{Aa)} \quad \Delta Y &< 0 \text{ jos} \\ KV_1 &< 0,9av(KV_0) \end{aligned}$$

eli kunnan tulot vähenevät, jos kunnan kiinteistöverotulot jäävät muutoksen jälkeen alle 90 %:iin järjestelmän muutosta edeltäneestä maan keskimääräisestä kiinteistöverotulojen määrästä.

Toisaalta:

$$\text{Ab) } \begin{aligned} \Delta Y &> 0 \quad \text{jos} \\ KV_1 &> 0,9av(KV_0) \end{aligned}$$

Kunnan tulot kasvavat, jos kunnan kiinteistöverotulot ovat muutoksen jälkeen yli 90 % järjestelmän muutosta edeltäneestä maan keskimääräisestä kiinteistöverotulojen määrästä. Tämä ryhmä voidaan jakaa edelleen kahteen ryhmään sen mukaan, saavat kunnat ali- vai ylikompensaatiota (Ab-i ja Ab-ii).

Kunta hyöttyy järjestelmän muuttumisesta sitä enemmän, mitä suuremmat suhteelliset kiinteistöverotulot kunnalla on muutoksen jälkeen.

B) Kunta, jossa kokonaisverotulot ennen muutosta ovat tasausrajan alapuolella, mutta muutoksen jälkeen muut verotulot jäävät uuden tasausrajan yläpuolelle.

Tällöin:

$$\begin{aligned} MV + KV &< T_0 \\ MV &> T_1 \end{aligned}$$

Tällaisella kunnalla kiinteistöverotulot ovat suhteellisen pienet eli lisättynä vielä muiden verotulojen uuden tasausrajan ylittävällä osuudella ne jäävät pienemmiksi kuin tasausrajan muutos:

$$KV_0 + (MV - T_1) < -\Delta T$$

Tulojen muutos lasketaan seuraavasti:

$$\begin{aligned} \Delta Y = Y_1 - Y_0 &= MV + KV_1 - 0,4(MV - T_1) - T_0 \\ &= (T_1 - T_0) + 0,6(MV - T_1) + KV_1 \\ &= -0,9av(KV_0) + 0,6(MV - T_1) + KV_0 + \Delta KV \end{aligned}$$

Teoriassa tulojen muutos voi olla positiivinen tai negatiivinen. Kiinteistöverotulojen kasvua lukuun ottamatta lause on osan 2.4 tarkastelun mukaan negatiivinen. Jos kiinteistöverotulojen kasvu ei siis ole kovin suuri muutoksen yhteydessä, kunnan tulot pienenevät

muutoksen seurauksena. Käytännössä tämä tapaus on kuitenkin hyvin epätodennäköinen, joten tätä tulosta ei johdeta pitempään.

C) Kunta, jossa kokonaisverotulot ennen muutosta ovat tasausrajan yläpuolella, mutta muutoksen jälkeen muut verotulot jäävät uuden tasausrajan alapuolelle.

Tällöin:

$$MV + KV > T_0$$

$$MV < T_1$$

Tällaisessa kunnassa kiinteistöverotuloilla on suhteellisen suuri merkitys. Muutosta edeltävät kiinteistöverotulot ovat suuremmat kuin tasausrajan muutos lisättyä kokonaisverotulojen vanhan tasausrajan ylittävällä osuudella eli:

$$KV_0 > -\Delta T + (MV + KV_0 - T_0)$$

Tulojen muutos lasketaan näin ollen seuraavasti:

$$\begin{aligned} \Delta Y &= Y_1 - Y_0 = T_1 + KV_1 \\ &\quad - (MV + KV_0 - 0,4(MV + KV_0 - T_0)) \\ &= (T_1 - MV) + \Delta KV + 0,4(MV + KV - T_0) > 0 \end{aligned}$$

Näissä kunnissa tulot nousisivat siis uuden tasausrajan ylityksen, kiinteistöverotulojen nousun sekä vanhan tasausvähennyksen verran. Tämä on mahdollista kunnassa, jossa kiinteistöverotulot ovat suuret, mutta muut verotulot suhteellisen pienet.

D) Kunta, jossa kokonaisverotulot ovat tasausrajan yläpuolella ennen muutosta ja muut verotulot ylittävät uuden tasausrajan.

Tällöin:

$$MV + KV > T_0$$

$$MV > T_1$$

Nämä kunnat ovat siis suhteellisen varakkaita kuntia.

Tulojen muutos lasketaan seuraavasti:

$$\begin{aligned}
\Delta Y = Y_1 - Y_0 &= MV + KV_1 - 0,4(MV - T_1) \\
&\quad - [MV + KV_0 - 0,4(MV + KV_0 - T_0)] \\
&= 0,4(T_1 - T_0) + \Delta KV + 0,4KV_0 \\
&= \Delta KV - 0,36av(KV_0) + 0,4KV_0
\end{aligned}$$

Kuntien tulojen muutokseen vaikuttavat siis koko maan keskimääräisten kiinteistöverotulojen määrä, omien kiinteistöverotulojen määrä ja niiden muutos. Ilman kiinteistöverotulojen nousua tilanne olisi sama kuin luvussa 2.4 johdetussa tapauksessa: kunnat, joissa omat kiinteistöverotulot ennen muutosta olivat pienet muihin kuntiin verrattuna (alle 90 % keskimääräisestä), häviäisivät, mutta kunnat, joissa tilanne on päinvastainen, hyötyisivät.

Kun kunnan omien kiinteistöverotulojen nousu kuitenkin vaikuttaa tulojen muutokseen, kunnat voidaan jakaa kolmeen alaryhmään. Ensiksi:

$$\begin{aligned}
&\Delta Y < 0 \quad \textit{jos} \\
\text{Da-i)} \quad &KV_0 < 0,9av(KV_0) \quad \textit{ja} \\
&\Delta KV + 0,4KV_0 < 0,36av(KV_0)
\end{aligned}$$

Kunnan tulot vähenevät, jos kunnan kiinteistöverotulot ennen muutosta ovat pienemmät kuin 90 % keskimääräisistä kiinteistöverotuloista, eikä kiinteistöverotulojen kasvu riitä kompensoimaan tätä erotusta.

On kuitenkin mahdollista, että kiinteistöverotulojen kasvu riittää kompensoimaan tämän erotuksen. Silloin:

$$\begin{aligned}
&\Delta Y > 0 \quad \textit{jos} \\
\text{Da-ii)} \quad &\Delta KV + 0,4KV_0 > 0,36av(KV_0) \quad \textit{vaikka} \\
&KV_0 < 0,9av(KV_0)
\end{aligned}$$

Jos kunnan muutosta edeltävät kiinteistöverotulot ylittävät 90 % keskimääräisistä kiinteistöverotuloista, kunnan tulojen muutos on yksiselitteisesti positiivinen:

$$\begin{aligned}
\text{Db)} \quad &\Delta Y > 0 \quad \textit{jos} \\
&KV_0 > 0,9av(KV_0)
\end{aligned}$$

Tällöin kunnan tulot nousevat enemmän kuin sen omat kiinteistöverotulot kasvavat.

Kuntia, jotka hyötyvät järjestelmän muutoksesta sekä tasausrajan muutoksen että omien kiinteistöverotulojen kasvun ansiosta, voidaan tarkastella erikseen. Tilanne voi koskea sekä niitä hyötyjiä, jotka sijoittuvat tasausrajojen alapuolelle että niitä, jotka sijoittuvat

tasausrajojen yläpuolelle. Jos kiinteistöverotuksen pohja laajenee, voi käydä niin, että kunnat, joilla aikaisemmin on ollut melko paljon kiinteistöveroja voivat hyötyä veropohjan laajennuksesta, vaikka sitä kiinteistölajia, jota laajennus koskee olisi hyvin vähän ao. kunnassa.

Tilannetta voidaan tarkastella erottelemalla kunnat sen mukaan, tuleeko suurempi osuus hyödystä omista kiinteistöverotulojen kasvusta vai tasausrajan muutoksesta. Kunnat, joissa

$$\Delta Y > 0$$

voidaan siis jakaa kahteen ryhmään siten, että ryhmään

E) kuuluvat kunnat, joissa:

$$\Delta KV > 0,36av(KV_0) - 0,4KV_0$$

Näissä kunnissa hyöty omien kiinteistöverotulojen kasvusta on suurempi kuin se hyöty, joka on seurausta tasausrajan muutoksesta. Näissä kunnissa on siis paljon uutta verotettavaa.

F) Toisaalta voi olla kuntia, joissa:

$$\Delta KV < 0,36av(KV_0) - 0,4KV_0$$

Näissä kunnissa hyöty omien kiinteistöverotulon kasvusta on pienempi kuin tasausrajan muuttumisesta saatu hyöty. Kiinteistöveron pohjaa laajennettaessa näitä kuntia voidaan kutsua ns. vapaamatkustajiksi, koska ne hyötyvät muutoksesta, jonka ei ole tavoiteltu parantavan niiden asemaa.

Tämä ilmiö ei ole yhtä mielenkiintoinen, kun tarkastellaan nykyisten kiinteistöverojen korottamista. Voittajien jakaminen kahteen alaryhmään tällä tavalla ei ole mielekäs kaksinkertaistamisesimerkissä, koska ryhmässä, missä omat kiinteistöverot ovat suhteellisesti suurempia kuin muilla, kunnat hyötyvät määritelmissä enemmän niiden kaksinkertaistamisesta kuin rajan muutoksesta.

Kiinteistöverotulojen kaksinkertaistamisen ja sen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle jättämisen vaikutukset kuntien tuloihin

Luvuissa 2.3 ja 2.4 olevat esimerkkilaskelmat on yhdistetty ja tarkasteltu, miten toimenpiteiden samanaikainen toteutus vaikuttaisi kuntien tuloihin. Laskelma on tehty molemmille

vaihtoehtoisille tavoille lisätä kiinteistöverotuloja. Tässä työpaperissa esitetään kaksinkertaistamisen vaikutus ja veropohjan laajentamisen vaikutus esitetään maa- ja metsätaloutta käsittelevässä työpaperissa (Arhippainen ja Pyykkönen 2000b).

Mikäli kiinteistöverot jätettäisiin valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle tasausraja laskisi 465 mk/asukas, kuten osassa 2.4 todettiin. Kun tasausrajan muutoksen vaikutus yhdistetään kiinteistöverotulojen kaksinkertaistamiseen, todetaan, että siitä hyötyvät eniten sellaiset kunnat, joissa on jo lähtötilanteessa ollut paljon kiinteistöverotuloja ja jotka siten hyötyvät sekä kiinteistöverotulojen korottamisesta että niiden jättämisestä valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle. Vaikutukset ovat kuitenkin jakautuneet hyvin epätasaisesti. Köyhät kunnat, joissa on vähän kiinteistöjä saattavat jopa hävitä, vaikka kiinteistöverotulot kaksinkertaistuvat, koska tasausrajan muutoksen seurauksena niiden valtionosuudet pienenevät enemmän kuin kiinteistöverotulot kasvavat.

Vaikutuksia eri kuntaryhmien talouteen tarkastellaan edellä tämän luvun matemaattisesta tarkastelusta saadun ryhmittelyn mukaisesti. Kunnat jakautuvat ryhmiin A, B, C ja D samalla tavalla kuin luvun 2.4 tarkastelussa, koska valtionosuuksien tasausraja muuttuu samalla tavalla. Niiden nettohyödyt jakautuvat kuitenkin hieman eri tavalla näiden ryhmien sisällä (taulukko 2.3). Kartalla 2.3 esitetään kuntien tulojen markkamääräinen muutos asukasta kohden. Kuntakohtaiset luvut ovat liitteessä.

A Kuntia, jotka jäävät valtionosuuksien tasausrajan alapuolelle sekä ennen muutosta että muutoksen jälkeen, on yhteensä 339. Niiden tulot nousevat tai laskevat riippuen siitä, kuinka suuret kunnan kaksinkertaistuneet kiinteistöverotulot ovat muutosta edeltäneisiin keskimääräisiin kiinteistöverotuloihin. Kunnat voidaan siis jakaa kahteen alaryhmään.

Aa Kuntia, joissa omat kiinteistöverotulot ovat hyvin pienet muihin kuntiin verrattuna, häviävät muutoksesta. Tällaisia kuntia oli koelaskennassa kuusi. Kaikki olivat Pohjois-Pohjanmaan alkutuotantovaltaisia maaseutukuntia (Merijärvi, Pattijoki, Tyrnävä, Vihanti, Kiiminki ja Kärsämäki).

Ab Kuntia, joissa kaksinkertaistuneet kiinteistöverotulot ylittävät 90 % muutosta edeltävistä keskimääräisistä kiinteistöverotuloista, mutta silti jäävät uuden tasausrajan alapuolelle, on yhteensä 333. Kolmella neljäsosalla tämän ryhmän kunnista tulojen nousu jäisi kuitenkin pienemmäksi kuin kiinteistöverotulojen nousu eli ne saisivat alikompensaatiota (ryhmä Ab-i). Toisaalta ne kunnat, joissa kiinteistöverotuloilla on keskimääräistä suurempi merkitys, voivat hyötyä hyvinkin paljon muutoksesta (ryhmä Ab-ii). Suurimmat hyötyjät ovat kesämökki- ja voimalaitoskuntia, joilla tulojen nousu olisi jopa useita tuhansia markkoja asukasta kohden. Yli 1 000 mk

asukasta kohden tulot nousisivat 19 kunnassa suurimpina hyötyjinä Yli-Ii, Iniö, Utajärvi, Korppoo, Karjalohja ja Tervola.

- B Kunnat, joilla kokonaisverotulot olivat ennen muutosta tasausrajan alapuolella, mutta muutoksen jälkeen muut verotulot jäivät yli uuden rajan, oli vain kaksi (Muurla ja Noormarkku). Molemmissa omien kiinteistöverojen nousu silti vie niitä hyötyjien joukkoon.
- C Kuntia, joilla kokonaisverotulot olivat ennen muutosta tasausrajan yläpuolella, mutta jäivät muutoksen jälkeen muiden verotulojensa perusteella uuden tasausrajan alapuolelle, on yhdeksän. Ne ovat kaikki joko voimalaitos- tai kesämökkikuntia. Ne kaikki myös hyötyvät järjestelmän muutoksesta enemmän (20-70 %) kuin niiden kiinteistöverotulot nousevat. Suurin hyötyjä on Eurajoki, jonka tulot nousisivat peräti 4 500 mk/asukas.
- D Kuntia, jotka ovat tasausrajojen yläpuolella sekä ennen muutosta että muutoksen jälkeen, on yhteensä 86. Ne joko voittavat tai häviävät riippuen siitä, kuinka suuri suhteellinen merkitys kiinteistöveroilla oli muutosta edeltäviin keskimääräisiin kiinteistöverotuloihin ja kuinka paljon kiinteistöverotulot nousevat. Kunnat voidaan siis periaatteessa jakaa kolmeen alaryhmään.

Da-i Sellaiset kunnat, joissa kiinteistöverotulot ovat suhteellisen pieniä muihin verrattuna, eikä kiinteistöverotulojen kasvu riitä kompensoimaan tätä erotusta, häviävät muutoksesta. Tällaisia kuntia ei koelaskennassa, jossa kiinteistöverotulot kaksinkertaistettiin, kuitenkaan ollut lainkaan.

Da-ii Kunnat, joissa omat kiinteistöverot ovat suhteellisen pieniä muihin verrattuna, mutta joiden omien kiinteistöverotulojen kasvu riittää kompensoimaan tämän erotuksen, voittavat muutoksesta. Hyöty jää kuitenkin pienemmäksi kuin kiinteistöverotulojen kasvu. Tällaisia kuntia oli koelaskennassa 44 kpl.

Db Myös kunnat, joissa kiinteistöverotuloilla on keskimääräistä suurempi merkitys, hyötyvät muutoksesta. Niiden tulot kasvavat jopa enemmän kuin niiden kiinteistöverotulot valtionosuuksien kasvun ansiosta. Tällaisia kuntia on 42 kpl. Ne ovat lähinnä kaupunkikuntia muutaman voimalaitos- ja kesämökkikunnan lisäksi. Yli kahdella kolmasosalla ylikompensaatio jää kuitenkin suhteellisen pieneksi eli alle 10 %:iin.

Suurimmat markkamääräiset hyötyjät ovat Eurajoki, Kolari, Yli-Ii, Kustavi ja Velkua, joilla hyöty olisi yli 3 000 mk/asukas. Pienimmät hyötyjät olisivat ryhmän Aa mainitut Pohjois-Pohjanmaan kunnat, jotka itse asiassa menettäisivät tulojaan muutoksen myötä.

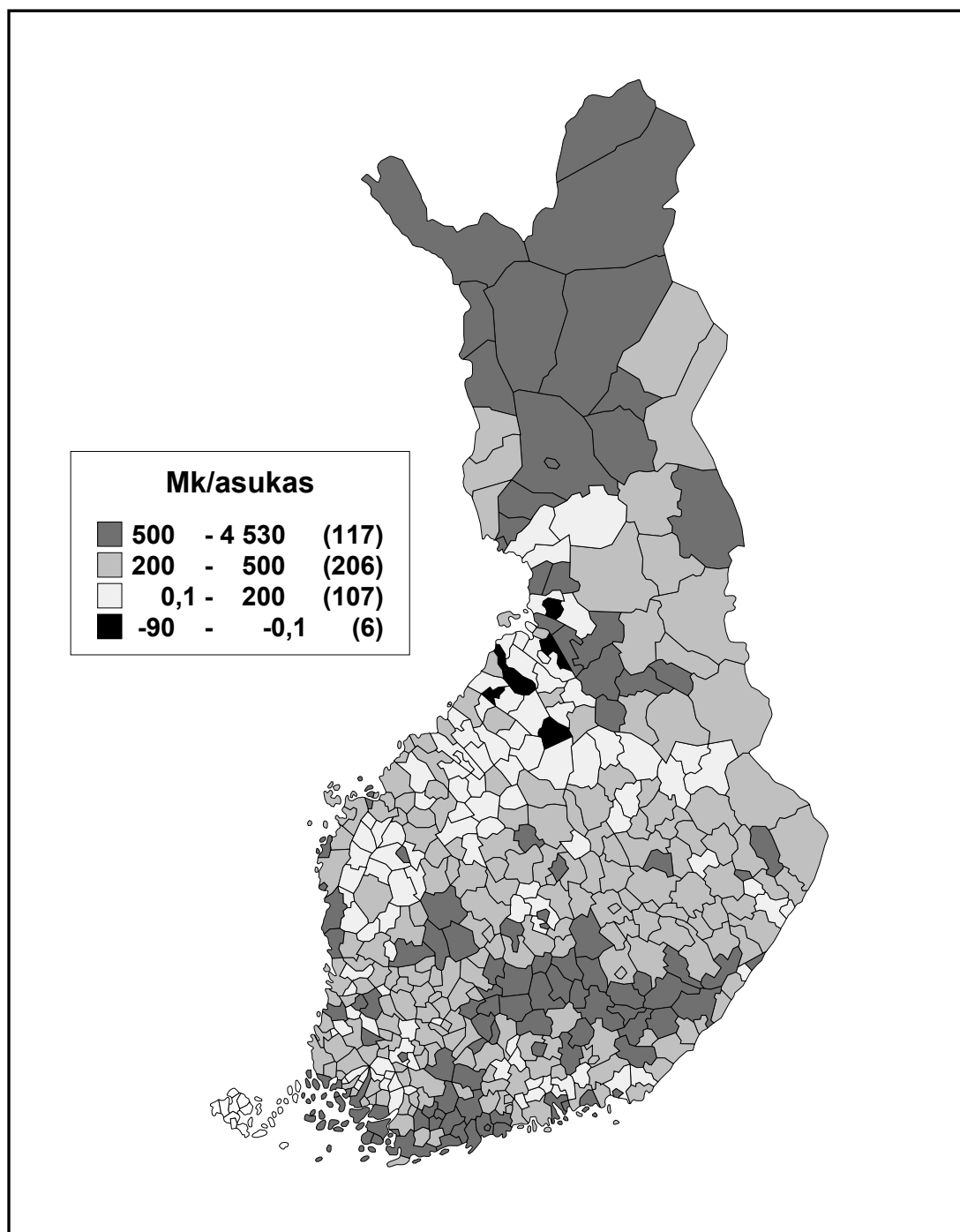
Kuntien tulojen yhteenlasketusta lähes 2,7 mrd. markan kasvusta ryhmän A kunnat saisivat noin 28 %, ryhmän B kaksi pientä kuntaa hyvin vähän, ryhmän C kunnat lähes 3 %, ryhmän Da-ii kunnat noin 13 % ja ryhmän Db 42 kuntaa peräti 56 %.

Jos kiinteistöverot jätettäisiin valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle, eniten kiinteistöverojen kaksinkertaistamisesta hyötyisivät nykyiset suuret kiinteistöverotulojen saajakunnat. Enimmillään tulojen kasvu olisi useita tuhansia markkoja asukasta kohden. Vaikka kiinteistöverojen oletetaan esimerkklaskelmassa peräti kaksinkertaistuvan, löytyy kuitenkin myös kuntia, jotka jopa häviäisivät muutoksesta valtionosuuksien tasausrajan laskun takia. Yli kahdella kolmasosalla kunnista tulojen kasvu olisi kuitenkin vähemmän kuin kiinteistöverotulojen kasvu.

Taulukko 2.3. Kuntien tulojen muutos ja hyöty kiinteistöverotulojen kaksinkertaistamisesta, jos kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle.

Kuntaryhmä	Kuntien lukumäärä	Hyöty mk/asukas	Nettohyöty %
Aa	6	(-88)-(-7)	(-47)-(-3)
Ab-i	249	12-460	5-99
Ab-ii	84	469-3169	100-174
B	2	136-313	46-82
C	9	752-4525	123-174
Da-ii	44	247-459	80-100
Db	42	469-2570	100-131

Kartta 2.3. Kunnan tulojen muutos mk/asukas, jos kiinteistöverotulot kaksinkertaistetaan ja samalla kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle.

3 VEROTUSARVOJEN EROIHIN LIITTYVÄT ONGELMAT

Tässä luvussa tarkastellaan toista erityiskysymystä, joka liittyy kiinteistöveron korotusmahdollisuuksiin. Jotta kiinteistöverotus olisi oikeudenmukaista, pitäisi kiinteistöjen arvostusperiaatteiden olla melko yhdenmukaisia eri kunnissa. On varmaa, että Suomen varallisuus- ja kiinteistöverotuksessa määrättyt verotusarvot eivät vastaa kiinteistöjen markkina- tai käyttöarvoa. Se ei vielä sellaisenaan kuitenkaan aiheuta oikeudenmukaisuusongelmaa. Ongelma syntyy vasta silloin, jos verotusarvojen ja markkina-arvojen suhde on kovin erilainen maan eri osissa tai kunnan sisällä erilaisilla kiinteistöillä, jotka markkina- ja käyttöarvoltaan vastaavat toisiaan. Suurimmat erot syntyvät luultavasti eri ikäisten mutta saman käyttöarvon omaavien kiinteistöjen välille. Tätä ei kuitenkaan pystytä selvittämään tässä tutkimuksessa käytettävissä olevilla aineistoilla. Sen sijaan tutkimuksessa pysytään vertaamaan kunnittaisia ja alueellisia verotusarvolukuja kiinteistöjen hintatilastoihin. Näin voidaan selvittää, onko alueiden välillä mitään systemaattisia eroja arvostusperiaatteissa.

3.1 Yleistä

Hyvän verotusjärjestelmän vaatimukseen kuuluvat, että verotuksen pitää olla ns. vertikaalisesti ja horisontaalisesti oikeudenmukainen.¹⁴ Vertikaalisella oikeudenmukaisuudella tarkoitetaan sitä, että sellainen veronmaksaja, jolla on parempi veronmaksukyky, maksaa enemmän veroja. Kiinteistöverotuksessa kiinteistön arvo on tulkittu veronmaksukyvyyn mittariksi. Horisontaalisella oikeudenmukaisuudella tarkoitetaan sitä, että saman veronmaksukyvyyn omaavien veronmaksajien pitäisi maksaa saman verran veroa.

Molempien oikeudenmukaisuusvaatimusten täyttäminen edellyttää, että kiinteistön arvosta on olemassa tasapuolisesti määrätty arvio. Suomessa kiinteistöveron määrä lasketaan varallisuusverotuksessa määrätyn (tai samoilla perusteilla lasketun) verotusarvon perusteella. Verotusarvo määrätään kaavamaisin perustein ja se määrätään erikseen tontille ja rakennukselle. Tontin verotusarvo määrätään tonttihintakarttojen avulla ja se heijastelee ainakin jossain määrin sen markkina-arvoa. Rakennusten verotusarvon määrääminen on kuitenkin moniulotteisempi. Maa- ja metsätalouden tuotantorakennusten verotusarvoksi katsotaan tuloverotuksessa verovuoden päättyessä poistamatta olevan rakennuksen hankintamenon osa. Näin uusimman rakennuskannan paino on selvästi suurempi kuin vanhan rakennuskannan. Muiden rakennusten verotusarvo saadaan jälleenhankinta-arvon ja ikälennusten perusteella. Jälleenhankinta-arvo määrätään keskimääräisten rakennuskustannuksien poh-

---

¹⁴ Aihetta käsitellään useassa julkistalouden teoksessa (ks. esim. Musgrave ja Musgrave 1973).

jalta. Siinä ei kuitenkaan oteta huomioon alueellisia eroja, eikä myöskään rakennuksen myyntiarvolla tai todellisilla rakennuskustannuksilla ole merkitystä. Ikäalennukset voivat alentaa verotusarvoa aina 20 %:iin rakennuksen jälleenhankinta-arvosta.¹⁵

Näistä syistä rakennusten verotusarvot saattavat poiketa hyvin satunnaisella tavalla sekä niiden markkina-arvosta että käyttöarvosta. Niinpä on syytä kysyä, miten hyvin ne sopivat yhteen hyvän verotusjärjestelmän vaatimusten kanssa.

3.2 Asunto-osakeasuntojen ja omakotitalojen arvostuserot suuralueitten välillä

Suurimmat erot eri rakennusten verotusarvojen välillä löytynevät eri ikäisten, mutta saman käyttöarvon omaavien rakennusten välillä. Käytettävissä oleva tutkimusaineisto¹⁶ ei kuitenkaan anna mahdollisuutta selvittää tätä kunnolla. Sen sijaan aineiston yksityiskohtaiset tiedot eri kuntien rakennuskantojen verotusarvoista antavat mahdollisuuden vertailla eri kuntien ja alueiden erilaisten kiinteistömuotojen yhteenlaskettua verotusarvoa alueellisiin kauppahintatietoihin. Tällä tavalla saadaan ainakin karkea käsitys siitä, onko eri alueiden välillä systemaattisia eroja verotusarvojen ja markkina-arvojen välillä.

Ensiksi tarkastellaan asunto-osakeyhtiöasuntojen ja omakotitalojen verotusarvoja. Käytettävissä olevasta aineistosta saadaan lähes täsmällinen arvio tietyn alueen asunto-osakekannan yhteenlasketusta verotusarvosta yhdistämällä julkisyhteisöjen ja muiden yhteisöjen (johon kuuluvat myös asunto-osakeyhtiöt) omistamien vakituisten asuntojen verotusarvot. Lähes täsmälleen saman asunto-osakekannan markkina-arvo voidaan arvioida yhdistämällä Tilastokeskuksen asuntojen neliöhintatilaston tiedot ja rakennuskantatilaston lukumäärä- ja pinta-ala tiedot.

Taulukossa 3.1 esitetään tämän vertailun tuloksen suuralueittain. Keskimäärin asunto-osakekannan verotusarvo suhteessa sen laskennalliseen markkina-arvoon on tämän arvion mukaan 43 %. Pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta, jossa suhde on 15 % maan keskiarvoa korkeampi, erot suuralueitten välillä ovat melko pieniä.

---

¹⁵ Verotusarvojen määrittämisestä ks. tarkemmin myös Huovari ym. (1999).

¹⁶ Tutkimusaineisto on kuvattu yksityiskohtaisesti Arhippaisen ja Pyykkösen työpaperissa (1999).

Taulukko 3.1 Asunto-osakeyhtiöiden yhteenlaskettu verotusarvo¹ suhteessa samojen alueiden asunto-osakeyhtiöiden laskennalliseen markkina-arvoon² eri suuralueilla

ASUNTO-OSAKEYHTIÖDEN VEROTUSARVOJEN JA MARKKINA-ARVOJEN VÄLILLÄ SUHTEELLISEN PIENIÄ ALUEELLISIA EROJA

	verotusarvon suhde indeksi koko maa=100 markkina-arvoon	
Koko maa	43,0 %	100,0
Pääkaupunkiseutu	49,8 %	115,8
Muu Uusimaa (ml itä)	37,6 %	87,4
Etelä-Suomi	42,9 %	99,8
Itä-Suomi	36,3 %	84,4
Väli-Suomi	35,3 %	82,0
Pohjois-Suomi	39,0 %	90,5
Ahvenanmaa	34,2 %	79,5

1) Julkisyhteisöjen ja muiden yhteisöjen vakituisten asuntojen yhteenlaskettu verotusarvo olettaen, että tonttien osuus koko kiinteistön kiinteistöverosta on sama koko maassa.

2) Laskettu Tilastokeskuksen Asuntojen hinnat 1997 - julkaisun suuraluettaisten hintatietojen ja Rakennukset, asunnot ja asuinolot 1997 - julkaisun maakunnittaisten lukumäärä- ja pinta-alatietojen mukaan siten, että rivi- ja kerrostaloasuntojen keskipinta-alojen suhde kaikkien asuntojen keskipinta-alaan on vakio.

Vastaava tarkastelu tehtiin myös omakotitaloille. Koska suurin osa Suomen omakotitaloista on kiinteistömuotoisia eikä asunto-osakeyhtiömuodossa, luonnollisten henkilöiden omistamat vakituiset asuinkiinteistöt vastaavat melko tarkasti Maanmittauslaitoksen ja Tilastokeskuksen omakotitalo-käsitettä eri tilastoissa. Taulukossa 3.2 esitetään luonnollisten henkilöiden vakituisten asuinkiinteistöjen yhteenlaskettu verotusarvo suhteessa samojen alueiden omakotitalokiinteistöjen yhteenlaskettuun markkina-arvoon eri suuralueilla.

Samoin kuin asunto-osakkeilla myös omakotitaloilla erot suuralueitten välillä ovat suhteellisen pienet. Nyt pääkaupunkiseutu erottuu kuitenkin toiseen suuntaan kuin asunto-osakkeilla. Kun pääkaupunkiseudun asunto-osakkeiden verotusarvot näyttivät olevan melko korkeita suhteessa markkina-arvoon muuhun maahan verrattuna, niin omakotikiinteistöillä tilanne on päinvastainen. Tulos ei ole kuitenkaan yllättävä, vaan suora seuraus rakennusten verotusarvojen määrittämisperiaatteesta, jossa sijainnilla ja sitä kautta syntyvällä arvolla ei ole merkitystä jälleenhankinta-arvoa määrättäessä.

Taulukko 3.2 Luonnollisten henkilöiden vakituisten asuinkiinteistöjen yhteenlaskettu verotusarvo¹ suhteessa samojen alueiden omakotitalokiinteistöjen yhteenlaskettuun markkina-arvoon² eri suuralueilla

MYÖSKIN OMAKOTITALOJEN VEROTUSARVOJEN JA MARKKINA-ARVOJEN VÄLILLÄ SUHTEELLISEN PIENIÄ ALUEELLISIA EROJA SUURALUETASOLLA

	osuus	indeksi koko maa=100
Koko maa	38,7 %	100,0
Pääkaupunkiseutu	31,4 %	81,1
Muu Uusimaa (ml itä)	38,3 %	98,8
Etelä-Suomi	38,5 %	99,5
Itä-Suomi	40,4 %	104,2
Väli-Suomi	42,7 %	110,4
Pohjois-Suomi	43,5 %	112,3
Ahvenanmaa	39,5 %	102,1

1) Luonnollisten henkilöiden vakituisten asuntojen yhteenlaskettu verotusarvo

olettaen, että tonttien osuus koko kiinteistön kiinteistöverosta on sama koko maassa.

2) Laskettu Maanmittauslaitoksen kiinteistöjen kauppahintatilaston kunnittaisten hintatietojen perusteella

ja Rakennukset, asunnot ja asuinolot 1997 - julkaisun maakunnittaisten lukumäärä- ja pinta-alatietojen mukaan siten, että omakotitalojen keskipinta-alan suhde kaikkien asuntojen keskipinta-alaan on vakio.

3.3 Omakotitalojen ja kesämökkien arvostuserot kuntien välillä

Suuralueiden väliset erot olivat siis keskimäärin suhteellisen pienet sekä asunto-osakkeilla että omakotitaloilla. Aineisto mahdollistaa kuitenkin huomattavasti hienojakoisemman tarkastelun, koska aineistossa on myös kuntatason tiedot verotusarvoista. Asunto-osakeyhtiömuotoisten asuntojen hinnoista ei kuitenkaan saada vertailukelpoisia arvioita kuin suurimmista kaupungeista, joten kuntakohtaisessa tarkastelussa keskitytään omakotitalojen ja kesämökkien verotusarvojen ja markkina-arvojen vertaamiseen.

Koska osassa kunnista omakoti- ja kesämökkikiinteistöjen kauppaja on tehty hyvin vähän, voi hintatilastosta (Maanmittauslaitoksen kauppahintatilasto) laskettu keskimääräinen kauppahinta olla harhaanjohtava. Niinpä aineistoa on hieman supistettu ja tarkastelusta on poistettu ne kunnat, joissa on tehty vähemmän kuin 10 rekisteröityä kauppaa tarkasteluai- kana. Tästä huolimatta kuntakohtaisiin lukuihin on syytä suhtautua hieman varovaisesti. Taulukossa 3.3 esitetään kuntien jakautuminen eri luokkiin sen mukaan, kuinka paljon kunnan omakotitalojen verotusarvon suhde keskimääräisiin kauppahintoihin poikkeaa koko maan vastaavasta suhteesta.

Tarkastelu paljastaa, että vaikka suuralueitten väliset erot jäivät melko pieniksi, kuntien hajonta suhteessa maan keskiarvoon on hyvin suuri. Lähes joka kolmannessa kunnassa

verotusarvon suhde markkina-arvoon on yli 20 % korkeampi kuin maassa keskimäärin, ja lähes joka viidennessä yli 20 % alhaisempi. Kaikkien korkeimmat suhteet löytyvät pääasiassa pienten kuntien joukosta. Yksittäisiin kuntiin ei kannatta kiinnittää huomiota, koska pienten havaintomäärän vuoksi yksi poikkeava kauppa saattaa vaikuttaa suhteeseen yksittäisessä kunnassa. Sen sijaan jakauman alapäässä on paljon myös suuria kuntia, joissa kauppojen vähäisyys ei aiheuta harhaa. Toisaalta suurimpia kuntia löytyy sekä jakauman ala- että yläpäästä.

Tarkastelu viittaa siihen, että kiinteistöjen arvostusperusteissa ei ole eroja pelkästään eri ikäisten ja tasoisten rakennusten välillä, vaan verotus- ja markkina-arvojen suhteiden välillä on myös huomattavia alueellisia eroja.

Taulukko 3.3 Kuntien jakautuminen eri luokkiin sen mukaan, kuinka paljon kunnan omakotitalojen verotusarvon¹ suhde keskimääräisiin kauppahintoihin² poikkeaa koko maan vastaavasta suhteesta.

SEN SIJAAN ERI KUNTIEN VÄLILLÄ SUURIA EROJA OMAKOTITALOJEN VEROTUSARVOJEN JA MARKKINA-ARVOJEN SUHTEEN VÄLILLÄ

Poikkeama koko maan keskiarvosta	Kuntien lkm ³	% kaikista kunnista
-50 % - -20 %	55	17,9
-20 % - -10 %	44	14,3
-10 % - 0 %	55	17,9
0 % - 10 %	24	7,8
10 % - 20 %	29	9,4
20 % - 50 %	57	18,6
50 % - 100 %	27	8,8
100 % - 200 %	14	4,6
Yli 200 %	2	0,7
	307	100,0

1) Luonnollisten henkilöiden vakituisten asuntojen yhteenlaskettu verotusarvo

olettaen, että tonttien osuus koko kiinteistön kiinteistöverosta on sama koko maassa.

2) Laskettu Maanmittauslaitoksen kiinteistöjen kauppahintatilaston kunnittaisista hintatiedoista.

3) Vertailuun otettu mukaan vain ne kunnat, joista oli vähintään 10 kauppahintatietoa.

Havainto saa vahvistusta, kun tarkastellaan kesämökkien verotus- ja markkina-arvojen suhdetta. Rajoittamalla tarkastelu niihin kuntiin, joista oli enemmän kuin kymmenen kauppahintahavaintoa, kuntien lukumäärä väheni selvästi omakotitalojen tarkasteluun verrattuna. Silti tarkastelu viittaa nytkin hyvin suureen hajontaan. Tulokset on vedetty yhteen taulukossa 3.4.

Myös nyt pitää suhtautua varovaisesti yksittäisten kuntien lukuihin, mutta tarkasteltaessa tärkeimpien kesämökkikuntien sijaintia jakaumassa havaitaan, että se on hyvin sattumavarainen. Jakauman yläpäästä löytyvät mm. Korppoo, Nauvo, Ristiina ja Kuusamo; lähellä maan keskiarvoa ovat mm. Punkaharju, Dragsfjärd, Mikkelin mlk ja Tammisaari; jakauman alapäässä puolestaan ovat mm. Kangasniemi, Iitti, Porvoo ja Kustavi. Myös Eurajoki on jakauman alapäässä.

Taulukko 3.4 Kuntien jakautuminen eri luokkiin sen mukaan, kuinka paljon kunnan muiden kuin vakituisten asuntojen verotusarvon¹ suhde keskimääräisiin kauppahintoihin² poikkeaa koko maan vastaavasta suhteesta.

MYÖS KESÄMÖKKIEN VEROTUSARVOJEN JA MARKKINA-ARVOJEN SUHTEESSA SUURIA KUNTIEN VÄLISIÄ EROJA

Poikkeama koko maan keskiarvosta	Kuntien lkm ³	% kaikista kunnista
-50 % - -20 %	14	7,7
-20 % - -10 %	19	10,4
-10 % - 0 %	17	9,3
0 % - 10 %	37	20,3
10 % - 20 %	23	12,6
20 % - 50 %	36	19,8
50 % - 100 %	23	12,6
100 % - 200 %	11	6,0
Yli 200 %	2	1,1
	182	100,0

1) Muiden kuin vakituisten asuntojen yhteenlaskettu verotusarvo olettaen, että tonttien osuus koko kiinteistön kiinteistöverosta on sama koko maassa.

2) Laskettu Maanmittauslaitoksen kiinteistöjen kauppahintatilaston kunnittaisista hintatiedoista.

3) Vertailuun otettu mukaan vain ne kunnat, joista oli vähintään 10 kauppahintatietoa.

Näin suuriin epäsystemaattisiin eroihin eri kuntien verotusarvojen määrittämisessä on vaikea löytää selitystä. Tämä on selvä ongelma tasavertaisuuden kannalta, mikäli kiinteistöverorasitusta lisätään.

4. YHTEENVETO

Suomessa on viime vuosina keskusteltu kiinteistöveron merkityksen kasvattamisesta. Kiinteistöveron tuottoa voidaan lisätä joko kiristämällä nykyistä verotusta tai laajentamalla kiinteistöveropohjaa. Tässä työpaperissa on käsitelty lähemmin eräitä erityiskysymyksiä kiinteistöveron korottamismahdollisuuksiin liittyen.¹⁷ Huomiota on kiinnitetty kiinteistöverojärjestelmän ja valtionosuusjärjestelmän suhteeseen sekä verotusarvojen määräämiseen liittyviin ongelmiin.

***

Kiinteistöverotulot vaikuttavat kuntatalouteen paitsi suoraan myös kuntien verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen kautta. Tässä työpaperissa tarkastellaan yksityiskohtaisesti kiinteistöverotulojen muutosten suhdetta valtionosuusjärjestelmään. Laskelmat perustuvat nykyisen valtionosuusjärjestelmän sääntöihin. On kuitenkin todennäköistä, että mahdollisten muutosten yhteydessä myös valtionosuusjärjestelmää muutetaan samoin kuin yhteisövero-osuuksien jakoperusteita. Näitä ei ole kuitenkaan ennakoitu laskelmissa.

Tutkimuksessa selvitetään, miten kuntien tulot muuttuvat nettomääräisesti kolmessa eri muutosvaihtoehdossa, jotka kaikki ovat olleet esillä viimeaikaisessa keskustelussa. Valtionosuuksien muutosten huomioon ottaminen muuttaa kuntien nettomääräisiä tuloja usein suuntaan, joka voi vaikuttaa jopa täysin sattumanvaraiselta. Tulot voivat muuttua tavalla, joka on jopa ristiriidassa toimenpiteen varsinaisen tavoitteen kanssa. Käsitksemme mukaan valtionosuusjärjestelmää olisi muutettava, jos kiinteistöveron merkitystä kasvatetaan.

Tarkasteltavat kolme muutosvaihtoehtoa ovat:

- Kiinteistöveron tuottoa korotetaan joko nostamalla nykyisiä kiinteistöveroja tai laajentamalla veropohjaa
- Kiinteistöverot jätetään valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle
- Kiinteistöverotuoton noston ja kiinteistöverojen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle jättämisen yhtäaikainen toteuttaminen.

Tarkastelu tehdään sekä matemaattisesti että koelaskelmin. Nykyisessä valtionosuuksien tasausjärjestelmässä käytetään tasausrajaa, joka vastaa 90 % koko maan kaikkien kuntien keskimääräisistä laskennallisista verotuloista asukasta kohden. Jos kunnan kokonaisverokertymä jää alle tasausrajan, sille maksetaan vastaava erotus valtionosuuksien lisäyksenä. Jos kokonaisverokertymä ylittää rajan, niin kunnan valtionosuutta pienennetään. Jos kiinteistöverotulot kasvavat, myös tasausraja nousee. Jos kiinteistöverotulot poistetaan tasauk-

¹⁷ Kiinteistöveropohjan mahdollista laajennusta on tarkasteltu toisessa myös nyt ilmestyvässä työpaperissa (Arhippainen ja Pyykkönen 2000b).

sesta, muihin verotuloihin sovellettava tasausraja alenee muutosta edeltäneeseen tilanteeseen verrattuna.

Kiinteistöveron tuoton nousun vaikutus valtionosuuksien muutos huomioiden

Kiinteistöverotulojen lisäyksen vaikutus kuntien tuloihin riippuu kunkin kunnan kokonaisverotulojen suhteesta tasausrajoihin ennen muutosta ja muutoksen jälkeen. Kunnat, joiden verotulot ovat tasausrajan alapuolella sekä ennen muutosta että muutoksen jälkeen, hyötyvät kaikki absoluuttisesti saman verran. Tulojen nousu on saman verran kuin tasausraja nousee täysin riippumatta kunnan omien kiinteistöverotulojen muutoksesta. Koelaskennassa, jossa kiinteistöverotulojen oletettiin kaksinkertaistuvan nykyiseen verrattuna, tasausraja nousi 465 mk asukasta kohden. Kunnissa, joissa omat kiinteistöverotulot nousisivat suhteellisen paljon, tulojen nousu jäisi vähäisemmäksi ja kiinteistöverotulojen nousu siten alikompensoitaisiin. Toisaalta niissä kunnissa, joissa kiinteistöverotuloilla on keskimääräistä pienempi merkitys, tulot nousevat enemmän kuin kunnan kiinteistöverotulot, jolloin ne saavat ylikompensaatiota.

Kunnat, joissa verotulot ovat sekä vanhan että uuden tasausrajan yläpuolella, hyötyvät (vaikkakaan eivät täysimääräisesti) sekä omien kiinteistöverotulojen lisäyksestä että kuntien keskimääräisten kiinteistöverotulojen noususta, joka nostaa tasausrajaa. Tällöin näiden kuntien tasausvähennyksillä korvattava verotulojen ylitys verrattuna vanhan rajaan pienenee. Kunnat saavat ali- tai ylikompensaatiota riippuen siitä, kuinka paljon niiden kiinteistöverotulot kasvavat muihin kuntiin verrattuna.

Koelaskenta osoittaa että sekä absoluuttinen hyöty että nettohyöty kunnan kiinteistöverotulojen noususta olisi jakautunut kiinteistöverotulojen kaksinkertaistamistapauksessa melko epätasaisesti. Hyöty vaihtelee vajaasta 400 markasta aina lähes 2 000 markkaan asukasta kohden. Nettohyöty suhteessa kiinteistöverotulojen nousuun puolestaan vaihtelisi neljänneksestä jopa kaksinkertaiseksi. Nämä viimeksi mainitut ääriesimerkit kuuluvat poikkeuksetta siihen ryhmään, jossa nettovaikutus aiheutuisi pelkästään valtionosuusjärjestelmästä eikä kunnan omien kiinteistöverotulojen kasvulla olisi mitään merkitystä.

Hyötysuhde omien kiinteistöveroisten kasvusta on suurempi kunnissa, joissa kiinteistöveroilla on suhteellisen pieni merkitys. Tavalla voidaan ajatella, että valtionosuusjärjestelmä tällä tavalla tasoittaa vaikutukset. Mutta tarkemmin katsottuna tämä tarkoittaa, että köyhissä kunnissa hyöty on riippumaton omista kiinteistöveroista, koska hyöty tulee vain valtionosuusjärjestelmän kautta. Rikkaampien kuntien osalta löytyy taas myös sellaisia kuntia, joissa kiinteistöveroilla on pieni merkitys, mutta jotka silti hyötyisivät muutoksesta ilman, että omat kiinteistöverot muuttuisivat kovin paljon.

Kiinteistöveron jättäminen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle

Kun tiedetään, että valtionosuuksien tasaus käytännössä poistaa omien kiinteistöverotulojen muutoksen vaikutuksen hyvin monessa kunnassa, on julkisuudessa esitetty ajatus, että kiinteistöverotulot jätettäisiin kokonaan tasauksen ulkopuolelle. Tämä liittyy myös siihen, että tasaukseen perusteena olevien verotietojen ajanmukaisuutta halutaan parantaa. Kiinteistöverotuksen osalta ajanmukaistaminen on kuitenkin vaikeaa.

Tällöin koko maan kuntien vertailukohtana käytettävä keskimääräinen verotulo laskee, jolloin myös tasausraja laskee. Yleensä kunnat voittavat tai häviävät kiinteistöverotulojen jättämisestä tasauksen ulkopuolelle siitä riippuen, kuinka suuri suhteellinen merkitys kiinteistöverotuloilla on kunnalle maan keskiarvoon verrattuna. Mikäli kiinteistöverotulot ovat suhteellisen pienet, kunta häviää. Toimenpiteestä hyötyisivät puolestaan ne kunnat, joissa kiinteistöverotuloilla on suuri merkitys.

Koelaskelman ääriesimerkeissä hyöty olisi huomattava, sillä kuntia, jotka hyötyisivät yli 1000 mk/asukas, olisi useita. Yli kaksi kolmasosaa maan kunnista kuitenkin menettäisi tulojaan muutoksen seurauksena. Yli 100 mk asukasta kohden menettäviä kuntia olisi yli 150. Näissä kunnissa kiinteistöverotuloilla on yleensä melko pieni merkitys ja ne kärsisivät muutokseen liittyvästä valtionosuuksien tasausrajan laskusta.

Kiinteistöverotulojen korotuksen ja kiinteistöverojen valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle jättämisen yhteisvaikutus

Ehdotukset kiinteistöverotulojen jättämisestä valtionosuuksien tasauksen ulkopuolelle ovat kuitenkin yleensä liittyneet kiinteistöveron merkityksen lisäämiseen joko nykyistä verotusta kiristämällä tai veropohjaa laajentamalla.

Kunnat, jotka jäävät sekä ennen muutoksia että muutosten jälkeen valtionosuuksien tasausrajojen alapuolelle, voittavat tai häviävät riippuen siitä, kuinka suuret kunnan veron korotuksen jälkeiset kiinteistöverotulot ovat koko maan korotusta edeltäneeseen keskiarvoon verrattuna. Köyhät kunnat, joissa kunnan omat kiinteistöverotulot ovat suhteellisen pienet, saattavat jopa hävitä muutoksesta.

Sama koskee myös niitä varakkaita kuntia, jotka ovat tasausrajojen yläpuolella sekä ennen muutoksia että muutosten jälkeen. Kunnat saattavat siis hyötyä sekä tasausrajan muutoksesta että omien verotulojen kasvusta. Jos kiinteistöveropohjaa laajennetaan voi käydä myös niin, että kunnat, joilla aikaisemmin on melko paljon kiinteistöveroja, voivat hyötyä pohjan laajennuksesta, vaikka sitä kiinteistöveroja, jota laajennus koskee olisi hyvin vähän ao. kunnassa.

Koelaskennassa käy ilmi, että yhtä aikaa toteutettuna toimenpiteet (kiinteistöverojen kaksinkertaistaminen ja kiinteistöverotulojen jättäminen tasauksen ulkopuolelle) hyödyttäisivät eniten nykyisiä suuria kiinteistöverotulojen saajakuntia. Enimmillään hyöty olisi erittäin huomattava, jopa useita tuhansia markkoja asukasta kohden. Vaikka verot siis kaksinkertaistuvat, muutama kunta kuitenkin jopa menettäisi tulojaan muutokseen liittyvän valtionosuuksien tasausrajan laskun takia.

Verotusarvojen eroihin liittyvät ongelmat

Työpaperin toisessa pääluvussa tarkastellaan kiinteistöjen verotusarvojen alueellisia eroja. Oikeudenmukainen verotus edellyttää kiinteistöjen melko yhdenmukaisia arvostusperiaatteita. Mikäli varallisuus- ja kiinteistöverotuksessa määrätyt verotusarvot eivät kuitenkaan vastaa kiinteistöjen markkina- tai käyttöarvoa, oikeudenmukaisen verotuksen periaate vaarantuu.

Suurimmat erot verotusarvoissa syntyvät luultavasti eri ikäisten, mutta saman käyttöarvon omaavien kiinteistöjen välille. Tätä ei kuitenkaan pystytä tarkastelemaan tässä tutkimuksessa. Sen sijaan kunnallisia ja alueellisia verotusarvolukuja pystytään vertaamaan kiinteistöjen kauppahintoihin, jolloin voidaan selvittää, onko alueiden välillä systemaattisia eroja arvostusperiaatteissa.

Asunto-osakkeiden ja omakotitalojen verotusarvojen ja markkina-arvojen suhde on eri suuralueilla suhteellisen vakio, joskin pääkaupunkiseutu erottuu muista suuralueista. Siellä asunto-osakeyhtiöiden verotusarvot näyttivät olevan melko korkeita suhteessa markkina-arvoon muuhun maahan verrattuna, mutta omakotikiinteistöillä tilanne on päinvastainen. Omakotitalojen tulos on kuitenkin odotettu, koska rakennusten verotusarvojen määrittämisperiaatteiden mukaan sijainnilla ja sitä kautta syntyvällä arvolla ei ole merkitystä jälleenhankinta-arvoa määrättäessä.

Vaikka suuralueiden väliset erot ovat melko pieniä pääkaupunkiseutua lukuun ottamatta, kuntatasolla tehdyssä tarkastelussa hajonta suhteessa maan keskiarvoon on hyvin suuri. Kuntien jakautumista eri luokkiin tarkasteltiin sen mukaan, kuinka paljon kunnan omakotitalojen ja kesämökkien verotusarvon suhde keskimääräisiin kappahintoihin poikkeaa koko maan vastaavasta suhteesta. Lähes joka kolmannessa kunnassa omakotitalojen verotusarvon suhde markkina-arvoon on yli 20 % korkeampi kuin maassa keskimäärin, ja lähes joka viidennessä yli 20 % alhaisempi.

Näin suuriin epäsystemaattisiin eroihin eri kuntien verotusarvojen määrittämisessä on vaikea löytää selitystä. Tämä on selvästikin ongelma, mikäli kiinteistöverorasitusta lisätään.

LÄHTEET

- Arhippainen, M ja Pyykkönen, P. (1999). Kiinteistövero kunnallistaloudessa – Kiinteistöveron veropohja, kuntien veropohja ja alueiden väliset tulonsiirrot: Tutkimustehtävä ja tutkimuksen aineistokuvaus. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita N:o 24.
- Arhippainen, M ja Pyykkönen, P. (2000a). Kuntien väliset kiinteistöverovirrat. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita N:o 32.
- Arhippainen, M ja Pyykkönen, P. (2000b). Kiinteistöveropohjan laajentaminen maa- ja metsätalouteen. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita N:o 34.
- Huovari J, Arhippainen, M ja Pyykkönen, P. (1999). Kiinteistöverojärjestelmien kansainvälinen vertailu. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita N:o 25.
- Musgrave R.A & Musgrave P.B. (1973). Public Finance in Theory and Practice. McGraw Hill, Tokyo.

Liite1 Kuntakohtaiset luvut työpaperissa esitettyjen koelaskelmien tuloksista

Kunta	Valtionos. tasaus nyk.sään.muk. mk/asukas	Jos nyk.kiinteistöverot kaksinkertaistaistiin			Jos kv jätettäisiin tasauslaskelman ulkopuolelle, muutos mk/as.	Yhteisvaik. kaksinkert. ja tasauksen ulk., mk/as.			
		Kiint.verojen lisäys, mk/as.	Hyöty ml valtionos. mk/asukas	Hyöty % kiint.verojen lisäyksestä					
Alahärmä	2 532	346	465	134 %	Aa	-119	Aa	227	Ab
Alajärvi	3 477	287	465	162 %	Aa	-178	Aa	110	Ab
Alastaro	1 912	353	465	132 %	Aa	-112	Aa	240	Ab
Alavieska	3 839	247	465	188 %	Aa	-218	Aa	30	Ab
Alavus	2 800	365	465	127 %	Aa	-100	Aa	265	Ab
Anjalankoski	-463	409	431	105 %	Da	-22	Da	386	Da-ii
Anttola	743	661	465	70 %	Ab	196	Ab	856	Ab
Artjärvi	1 977	335	465	139 %	Aa	-130	Aa	204	Ab
Asikkala	431	509	465	91 %	Ab	44	Ab	553	Ab
Askainen	1 954	704	465	66 %	Ab	239	Ab	944	Ab
Askola	723	274	465	170 %	Aa	-191	Aa	83	Ab
Aura	1 165	291	465	159 %	Aa	-174	Aa	118	Ab
Dragsfjärd	656	731	465	64 %	Ab	266	Ab	998	Ab
Elimäki	1 351	280	465	166 %	Aa	-185	Aa	96	Ab
Eno	561	588	465	79 %	Ab	123	Ab	710	Ab
Enonkoski	1 816	390	465	119 %	Aa	-75	Aa	315	Ab
Enontekiö	3 400	510	465	91 %	Ab	45	Ab	556	Ab
Espoo	-2 809	779	662	85 %	Db	117	Db	895	Db
Eura	-84	355	399	112 %	Da	-44	Da	312	Da-ii
Eurajoki	-563	2917	1936	66 %	Db	1608	C	4525	C
Evijärvi	2 810	382	465	122 %	Aa	-83	Aa	298	Ab
Forssa	40	474	465	98 %	Ab	9	Ab	483	Ab
Haapajärvi	2 779	324	465	143 %	Aa	-141	Aa	183	Ab
Haapavesi	3 353	313	465	149 %	Aa	-152	Aa	160	Ab
Hailuoto	987	435	465	107 %	Aa	-30	Aa	405	Ab
Halikko	533	301	465	155 %	Aa	-164	Aa	136	Ab
Halsua	3 842	290	465	160 %	Aa	-175	Aa	114	Ab
Hamina	-1 096	519	497	96 %	Db	22	Db	541	Db
Hankasalmi	1 100	374	465	124 %	Aa	-91	Aa	283	Ab
Hanko	-1 145	446	453	102 %	Da	-8	Da	438	Da-ii
Harjavalta	-351	515	495	96 %	Db	20	Db	535	Db
Hartola	1 096	594	465	78 %	Ab	129	Ab	722	Ab
Hattula	705	416	465	112 %	Aa	-49	Aa	368	Ab
Hauho	1 279	681	465	68 %	Ab	216	Ab	896	Ab
Haukipudas	2 096	257	465	181 %	Aa	-208	Aa	49	Ab
Haukivuori	2 445	395	465	118 %	Aa	-70	Aa	325	Ab
Hausjärvi	879	303	465	153 %	Aa	-162	Aa	141	Ab
Heinola	-182	486	477	98 %	Db	8	Db	495	Db
Heinävesi	-51	428	443	103 %	Da	-15	Da	414	Da-ii
Helsinki	-3 083	873	742	85 %	Db	131	Db	1004	Db
Himanka	3 745	299	465	155 %	Aa	-166	Aa	133	Ab
Hirvensalmi	840	843	465	55 %	Ab	378	Ab	1222	Ab
Hollola	191	342	465	136 %	Aa	-123	Aa	218	Ab
Honkajoki	2 630	293	465	159 %	Aa	-172	Aa	121	Ab
Houtskari	1 636	1028	465	45 %	Ab	563	Ab	1591	Ab
Huittinen	1 105	369	465	126 %	Aa	-96	Aa	274	Ab
Humppila	1 979	371	465	125 %	Aa	-94	Aa	276	Ab
Hyrnsalmi	2 705	398	465	117 %	Aa	-67	Aa	330	Ab
Hyvinkää	-527	396	423	107 %	Da	-28	Da	368	Da-ii
Hämeenkoski	1 734	325	465	143 %	Aa	-140	Aa	185	Ab
Hämeenkyrö	1 318	349	465	133 %	Aa	-116	Aa	233	Ab
Hämeenlinna	-424	492	481	98 %	Db	11	Db	503	Db
Ii	2 875	640	465	73 %	Ab	175	Ab	816	Ab
Iisalmi	1 177	382	465	122 %	Aa	-83	Aa	298	Ab
Iitti	541	649	465	72 %	Ab	184	Ab	832	Ab

Kunta	Valtionos. tasaus nyk.sään.muk. mk/asukas	Jos nyk.kiinteistöverot kaksinkertaistaistiin			Jos kv jätettäisiin tasauslaskelman ulkopuolelle, muutos mk/as.	Yhteisvaik. kaksinkert. ja tasauksen ulk., mk/as.			
		Kiint.verojen lisäys, mk/as.	Hyöty ml valtionos. mk/asukas	Hyöty % kiint.verojen lisäyksestä					
Ikaalinen	1 057	566	465	82 %	Ab	101	Ab	667	Ab
Ilmajoki	2 391	272	465	171 %	Aa	-193	Aa	78	Ab
Iloanta	985	428	465	108 %	Aa	-37	Aa	392	Ab
Imatra	-258	449	455	101 %	Da	-6	Da	443	Da-ii
Inari	1 050	584	465	80 %	Ab	119	Ab	703	Ab
Iniö	1 496	1688	465	28 %	Ab	1223	Ab	2911	Ab
Inkoo	-410	786	657	84 %	Db	128	Db	914	Db
Isojoki	3 188	299	465	155 %	Aa	-166	Aa	134	Ab
Isokyrö	1 870	238	465	195 %	Aa	-227	Aa	12	Ab
Jaala	-255	1115	855	77 %	Db	268	C	1382	C
Jalasjärvi	2 410	293	465	159 %	Aa	-172	Aa	121	Ab
Janakkala	-160	367	406	111 %	Da	-39	Da	328	Da-ii
Joensuu	282	495	465	94 %	Ab	30	Ab	526	Ab
Jokioinen	886	344	465	135 %	Aa	-121	Aa	223	Ab
Joroinen	1 400	335	465	139 %	Aa	-130	Aa	206	Ab
Joutsa	1 617	509	465	91 %	Ab	44	Ab	552	Ab
Joutseno	-131	366	405	111 %	Da	-40	Da	326	Da-ii
Juankoski	1 735	395	465	118 %	Aa	-70	Aa	325	Ab
Jurva	2 656	287	465	162 %	Aa	-178	Aa	110	Ab
Juuka	2 460	390	465	119 %	Aa	-75	Aa	315	Ab
Juupajoki	-155	424	440	104 %	Da	-17	Da	407	Da-ii
Juva	1 053	393	465	118 %	Aa	-72	Aa	321	Ab
Jyväskylä	-420	573	529	92 %	Db	43	Db	616	Db
Jyväskylän mlk	696	276	465	168 %	Aa	-189	Aa	88	Ab
Jämijärvi	3 003	330	465	141 %	Aa	-135	Aa	194	Ab
Jämsä	-435	484	476	98 %	Db	8	Db	492	Db
Jämsänkoski	-134	534	506	95 %	Db	28	Db	562	Db
Jäppilä	1 602	372	465	125 %	Aa	-93	Aa	278	Ab
Järvenpää	-562	403	428	106 %	Da	-25	Da	378	Da-ii
Kaarina	-554	403	428	106 %	Da	-25	Da	378	Da-ii
Kaavi	2 089	357	465	130 %	Aa	-108	Aa	248	Ab
Kajaani	415	471	465	99 %	Ab	6	Ab	477	Ab
Kalajoki	2 647	362	465	128 %	Aa	-103	Aa	258	Ab
Kalvola	879	395	465	118 %	Aa	-70	Aa	324	Ab
Kangasala	284	402	465	116 %	Aa	-63	Aa	338	Ab
Kangaslampi	1 019	438	465	106 %	Aa	-27	Aa	410	Ab
Kangasniemi	1 483	518	465	90 %	Ab	53	Ab	572	Ab
Kankaanpää	1 651	430	465	108 %	Aa	-35	Aa	395	Ab
Kannonkoski	1 114	547	465	85 %	Ab	82	Ab	630	Ab
Kannus	2 630	316	465	147 %	Aa	-149	Aa	167	Ab
Karjajoki	3 602	281	465	165 %	Aa	-184	Aa	97	Ab
Karinainen	2 122	310	465	150 %	Aa	-155	Aa	154	Ab
Karjaa	139	455	465	102 %	Aa	-10	Aa	445	Ab
Karjalohja	435	1191	639	54 %	C	726	Ab	1917	Ab
Karkkila	561	432	465	107 %	Aa	-33	Aa	400	Ab
Karstula	2 123	392	465	118 %	Aa	-73	Aa	320	Ab
Karttula	2 297	381	465	122 %	Aa	-84	Aa	297	Ab
Karvia	3 423	313	465	148 %	Aa	-152	Aa	162	Ab
Kaskinen	-1 117	640	570	89 %	Db	70	Db	710	Db
Kauhajoki	2 591	342	465	136 %	Aa	-123	Aa	219	Ab
Kauhava	2 087	340	465	137 %	Aa	-125	Aa	214	Ab
Kauniainen	-3 479	780	663	85 %	Db	117	Db	897	Db
Kaustinen	2 999	330	465	141 %	Aa	-135	Aa	196	Ab
Keitele	1 954	382	465	122 %	Aa	-83	Aa	298	Ab
Kemi	-285	516	495	96 %	Db	20	Db	536	Db
Kemijärvi	269	779	492	63 %	C	314	Ab	1094	Ab
Keminmaa	-1	677	592	87 %	Db	210	C	888	C

Kunta	Valtionos. tasaus nyk.sään.muk. mk/asukas	Jos nyk.kiinteistöverot kaksinkertaistaistiin			Jos kv jätettäisiin tasauslaskelman ulkopuolelle, muutos mk/as.	Yhteisvaik. kaksinkert. ja tasauksen ulk., mk/as.			
		Kiint.verojen lisäys, mk/as.	Hyöty ml valtionos. mk/asukas	Hyöty % kiint.verojen lisäyksestä					
Kemiö	1 738	525	465	89 %	Ab	60	Ab	584	Ab
Kempele	1 021	338	465	137 %	Aa	-127	Aa	212	Ab
Kerava	-791	434	446	103 %	Da	-12	Da	422	Da-ii
Kerimäki	1 693	397	465	117 %	Aa	-68	Aa	329	Ab
Kestilä	3 414	288	465	162 %	Aa	-177	Aa	110	Ab
Kesälahti	1 577	467	465	99 %	Ab	2	Ab	469	Ab
Keuruu	220	412	465	113 %	Aa	-53	Aa	359	Ab
Kihniö	2 386	405	465	115 %	Aa	-60	Aa	346	Ab
Kiihtelysvaara	1 800	417	465	111 %	Aa	-48	Aa	369	Ab
Kiikala	962	426	465	109 %	Aa	-39	Aa	386	Ab
Kiikoinen	2 950	303	465	154 %	Aa	-162	Aa	140	Ab
Kiiminki	1 727	229	465	203 %	Aa	-236	Aa	-7	Aa
Kinnula	4 015	291	465	160 %	Aa	-174	Aa	117	Ab
Kirkkonummi	-1 428	517	496	96 %	Db	21	Db	538	Db
Kisko	1 362	577	465	81 %	Ab	112	Ab	688	Ab
Kitee	1 570	400	465	116 %	Aa	-65	Aa	335	Ab
Kittilä	1 291	688	465	68 %	Ab	223	Ab	911	Ab
Kiukainen	1 559	278	465	167 %	Aa	-187	Aa	90	Ab
Kiuruvesi	3 220	297	465	157 %	Aa	-168	Aa	128	Ab
Kivijärvi	2 696	482	465	96 %	Ab	17	Ab	499	Ab
Kodisjoki	1 152	310	465	150 %	Aa	-155	Aa	155	Ab
Kokemäki	1 441	520	465	89 %	Ab	55	Ab	575	Ab
Kokkola	594	452	465	103 %	Aa	-13	Aa	440	Ab
Kolari	-26	1910	1332	70 %	Db	1406	C	3316	C
Konnevesi	1 930	372	465	125 %	Aa	-93	Aa	279	Ab
Kontiolahti	1 665	449	465	103 %	Aa	-16	Aa	433	Ab
Korpilahti	1 512	405	465	115 %	Aa	-60	Aa	346	Ab
Korppoo	391	1251	702	56 %	C	786	Ab	2037	Ab
Korsnäs	1 575	591	465	79 %	Ab	126	Ab	717	Ab
Kortesjärvi	3 380	299	465	155 %	Aa	-166	Aa	133	Ab
Koski Tl	1 363	337	465	138 %	Aa	-128	Aa	209	Ab
Kotka	-266	362	403	111 %	Da	-41	Da	321	Da-ii
Kouvola	-698	446	453	102 %	Da	-8	Da	438	Da-ii
Kristiinankaupuri	1 816	547	465	85 %	Ab	82	Ab	629	Ab
Kruunupyö	2 106	373	465	125 %	Aa	-92	Aa	281	Ab
Kuhmalahti	1 787	608	465	76 %	Ab	143	Ab	751	Ab
Kuhmo	1 851	347	465	134 %	Aa	-118	Aa	229	Ab
Kuhmoinen	-273	736	627	85 %	Db	108	Db	844	Db
Kuivaniemi	3 245	311	465	150 %	Aa	-154	Aa	156	Ab
Kullaa	1 377	382	465	121 %	Aa	-83	Aa	300	Ab
Kuopio	-83	426	442	104 %	Da	-16	Da	411	Da-ii
Kuorevesi	-371	461	462	100 %	Da	-2	Da	459	Da-ii
Kuortane	2 640	372	465	125 %	Aa	-93	Aa	280	Ab
Kurikka	2 440	301	465	154 %	Aa	-164	Aa	137	Ab
Kuru	171	554	465	84 %	Ab	89	Ab	643	Ab
Kustavi	-680	2313	1573	68 %	Db	827	C	3140	C
Kuusamo	2 029	534	465	87 %	Ab	69	Ab	604	Ab
Kuusankoski	-913	436	447	103 %	Da	-12	Da	424	Da-ii
Kuusjoki	1 715	296	465	157 %	Aa	-169	Aa	127	Ab
Kylmäkoski	2 019	415	465	112 %	Aa	-50	Aa	365	Ab
Kyyjärvi	2 809	326	465	142 %	Aa	-139	Aa	187	Ab
Kälviä	2 703	273	465	170 %	Aa	-192	Aa	81	Ab
Kärkölä	868	314	465	148 %	Aa	-151	Aa	162	Ab
Kärsämäki	3 558	229	465	203 %	Aa	-236	Aa	-7	Aa
Köyliö	1 441	305	465	153 %	Aa	-160	Aa	144	Ab
Lahti	-204	501	487	97 %	Db	15	Db	516	Db
Laihia	1 391	246	465	189 %	Aa	-219	Aa	27	Ab

Kunta	Valtionos. tasaus nyk.sään.muk. mk/asukas	Jos nyk.kiinteistöverot kaksinkertaistaistiin			Jos kv jätettäisiin tasauslaskelman ulkopuolelle, muutos mk/as.	Yhteisvaik. kaksinkert. ja tasauksen ulk., mk/as.
		Kiint.verojen lisäys, mk/as.	Hyöty ml valtionos. mk/asukas	Hyöty % kiint.verojen lisäyksestä		
Laitila	537	377	465	123 % Aa	-88 Aa	289 Ab
Lammi	473	426	465	109 % Aa	-39 Aa	387 Ab
Lapinjärvi	531	269	465	173 % Aa	-196 Aa	73 Ab
Lapinlahti	2 615	294	465	158 % Aa	-171 Aa	123 Ab
Lappajärvi	3 252	395	465	118 % Aa	-70 Aa	325 Ab
Lappeenranta	-334	431	444	103 % Da	-14 Da	417 Da-ii
Lappi	1 080	309	465	150 % Aa	-156 Aa	153 Ab
Lapua	1 681	344	465	135 % Aa	-121 Aa	222 Ab
Laukaa	1 713	346	465	134 % Aa	-119 Aa	227 Ab
Lavia	2 534	375	465	124 % Aa	-90 Aa	285 Ab
Lehtimäki	3 974	333	465	139 % Aa	-132 Aa	202 Ab
Leivonmäki	-178	431	444	103 % Da	-14 Da	417 Da-ii
Lemi	2 066	407	465	114 % Aa	-58 Aa	348 Ab
Lempäälä	-200	364	404	111 % Da	-40 Da	324 Da-ii
Lemu	1 061	296	465	157 % Aa	-169 Aa	127 Ab
Leppävirta	1 516	352	465	132 % Aa	-113 Aa	240 Ab
Lestijärvi	3 278	390	465	119 % Aa	-75 Aa	316 Ab
Liekka	282	427	465	109 % Aa	-38 Aa	389 Ab
Lieto	-18	320	437	137 % B	-58 Da	262 Da-ii
Liljendal	1 421	283	465	164 % Aa	-182 Aa	101 Ab
Liminka	2 638	244	465	191 % Aa	-221 Aa	22 Ab
Liperi	3 004	362	465	128 % Aa	-103 Aa	259 Ab
Lohja	-489	529	503	95 % Db	26 Db	555 Db
Lohtaja	3 233	335	465	138 % Aa	-130 Aa	206 Ab
Loimaa	318	615	465	76 % Ab	150 Ab	765 Ab
Loimaan kunta	886	330	465	141 % Aa	-135 Aa	195 Ab
Loppi	1 136	486	465	96 % Ab	21 Ab	507 Ab
Loviisa	-1 623	1941	1351	70 % Db	590 Db	2532 Db
Luhanka	1 014	692	465	67 % Ab	227 Ab	919 Ab
Lumijoki	3 832	273	465	170 % Aa	-192 Aa	82 Ab
Luopioinen	808	796	465	58 % Ab	331 Ab	1127 Ab
Luoto	3 299	377	465	123 % Aa	-88 Aa	289 Ab
Luumäki	55	567	493	87 % C	102 Ab	668 Ab
Luvia	1 054	452	465	103 % Aa	-13 Aa	438 Ab
Längelmäki	-175	712	613	86 % Db	99 Db	810 Db
Maalahti	2 196	454	465	102 % Aa	-11 Aa	443 Ab
Maaninka	2 728	303	465	153 % Aa	-162 Aa	141 Ab
Maksamaa	3 078	718	465	65 % Ab	253 Ab	971 Ab
Marttila	1 626	284	465	163 % Aa	-181 Aa	103 Ab
Masku	-538	363	404	111 % Da	-41 Da	322 Da-ii
Mellilä	-37	349	408	117 % B	-46 Da	303 Da-ii
Merijärvi	4 689	188	465	247 % Aa	-277 Aa	-88 Aa
Merikarvia	2 336	501	465	93 % Ab	36 Ab	537 Ab
Merimasku	765	727	465	64 % Ab	262 Ab	989 Ab
Miehikkälä	1 816	310	465	150 % Aa	-155 Aa	155 Ab
Mietoinen	977	385	465	121 % Aa	-80 Aa	306 Ab
Mikkeli	231	461	465	101 % Aa	-4 Aa	457 Ab
Mikkelin mlk	1 379	364	465	128 % Aa	-101 Aa	263 Ab
Mouhijärvi	2 052	358	465	130 % Aa	-107 Aa	251 Ab
Muhos	1 561	782	465	59 % Ab	317 Ab	1100 Ab
Multia	876	362	465	128 % Aa	-103 Aa	260 Ab
Muonio	1 102	773	465	60 % Ab	308 Ab	1080 Ab
Mustasaari	774	342	465	136 % Aa	-123 Aa	219 Ab
Muurame	885	321	465	145 % Aa	-144 Aa	177 Ab
Muurla	55	380	465	122 % Aa	-67 B	313 B
Mynämäki	1 306	375	465	124 % Aa	-90 Aa	285 Ab
Myrskylä	1 788	297	465	156 % Aa	-168 Aa	129 Ab

Kunta	Valtionos. tasaus nyk.sään.muk. mk/asukas	Jos nyk.kiinteistöverot kaksinkertaistaistiin			Jos kv jätettäisiin tasauslaskelman ulkopuolelle, muutos mk/as.	Yhteisvaik. kaksinkert. ja tasauksen ulk., mk/as.
		Kiint.verojen lisäys, mk/as.	Hyöty ml valtionos. mk/asukas	Hyöty % kiint.verojen lisäyksestä		
Mäntsälä	1 084	349	465	133 % Aa	-116 Aa	233 Ab
Mänttä	-303	468	466	100 % Db	1 Db	469 Db
Mäntyharju	-1	610	552	90 % Db	143 C	752 C
Naantali	-1 210	545	513	94 % Db	32 Db	576 Db
Nakkila	418	433	465	107 % Aa	-32 Aa	401 Ab
Nastola	568	398	465	117 % Aa	-67 Aa	330 Ab
Nauvo	-55	1538	1109	72 % Db	990 C	2529 C
Nilsjä	2 296	440	465	106 % Aa	-25 Aa	414 Ab
Nivala	3 664	259	465	179 % Aa	-206 Aa	53 Ab
Nokia	-201	410	432	105 % Da	-22 Da	388 Da-ii
Noormarkku	152	295	465	158 % Aa	-159 B	136 B
Nousiainen	1 194	329	465	141 % Aa	-136 Aa	192 Ab
Nummi-Pusula	976	577	465	80 % Ab	112 Ab	690 Ab
Nurmes	2 583	332	465	140 % Aa	-133 Aa	198 Ab
Nurmijärvi	-528	439	449	102 % Da	-10 Da	429 Da-ii
Nurmo	874	312	465	149 % Aa	-153 Aa	158 Ab
Närpiö	821	476	465	98 % Ab	11 Ab	487 Ab
Oravainen	1 808	469	465	99 % Ab	4 Ab	474 Ab
Orimattila	1 315	333	465	139 % Aa	-132 Aa	201 Ab
Oripää	-266	424	440	104 % Da	-16 Da	408 Da-ii
Orivesi	1 487	452	465	103 % Aa	-13 Aa	439 Ab
Oulainen	2 304	327	465	142 % Aa	-138 Aa	190 Ab
Oulu	-575	518	497	96 % Db	21 Db	540 Db
Oulunsalo	1 779	250	465	186 % Aa	-215 Aa	34 Ab
Outokumpu	2 203	315	465	147 % Aa	-150 Aa	165 Ab
Padasjoki	245	605	465	77 % Ab	140 Ab	746 Ab
Paimio	-127	347	394	114 % Da	-47 Da	299 Da-ii
Paltamo	2 334	517	465	90 % Ab	52 Ab	569 Ab
Parainen	-596	511	492	96 % Db	18 Db	529 Db
Parikkala	1 750	368	465	126 % Aa	-97 Aa	271 Ab
Parkano	1 525	405	465	115 % Aa	-60 Aa	344 Ab
Pattijoki	1 235	192	465	242 % Aa	-273 Aa	-80 Aa
Pedersören kunta	2 623	310	465	150 % Aa	-155 Aa	155 Ab
Pelkosenniemi	-1 311	1969	1367	69 % Db	601 Db	2570 Db
Pello	2 707	394	465	118 % Aa	-71 Aa	323 Ab
Perho	4 049	255	465	182 % Aa	-210 Aa	46 Ab
Pernaja	1 226	521	465	89 % Ab	56 Ab	577 Ab
Perniö	746	450	465	103 % Aa	-15 Aa	434 Ab
Pertteli	1 206	334	465	139 % Aa	-131 Aa	202 Ab
Pertunmaa	1 760	563	465	82 % Ab	98 Ab	662 Ab
Peräseinäjoki	2 539	300	465	155 % Aa	-165 Aa	135 Ab
Petäjavesi	2 087	320	465	145 % Aa	-145 Aa	176 Ab
Pieksämäen mlk	578	344	465	135 % Aa	-121 Aa	223 Ab
Pieksämäki	1 321	357	465	130 % Aa	-108 Aa	249 Ab
Pielavesi	2 876	381	465	122 % Aa	-84 Aa	296 Ab
Pietarsaari	-220	426	441	104 % Da	-16 Da	411 Da-ii
Pihtipudas	2 851	353	465	132 % Aa	-112 Aa	241 Ab
Piikkiö	403	360	465	129 % Aa	-105 Aa	256 Ab
Piippola	3 705	251	465	185 % Aa	-214 Aa	37 Ab
Pirkkala	-393	330	384	116 % Da	-54 Da	276 Da-ii
Pohja	-79	373	410	110 % Da	-37 Da	337 Da-ii
Polvijärvi	3 568	336	465	138 % Aa	-129 Aa	207 Ab
Pomarkku	2 348	394	465	118 % Aa	-71 Aa	322 Ab
Pori	-132	487	478	98 % Db	9 Db	496 Db
Pornainen	1 619	300	465	155 % Aa	-165 Aa	135 Ab
Porvoo	-994	446	453	102 % Da	-8 Da	439 Da-ii
Posio	2 660	403	465	115 % Aa	-62 Aa	340 Ab

Kunta	Valtionos. tasaus nyk.sään.muk. mk/asukas	Jos nyk.kiinteistöverot kaksinkertaistaistiin			Jos kv jätettäisiin tasauslaskelman ulkopuolelle, muutos mk/as.	Yhteisvaik. kaksinkert. ja tasauksen ulk., mk/as.
		Kiint.verojen lisäys, mk/as.	Hyöty ml valtionos. mk/asukas	Hyöty % kiint.verojen lisäyksestä		
Pudasjärvi	3 388	366	465	127 % Aa	-99 Aa	267 Ab
Pukkila	1 964	310	465	150 % Aa	-155 Aa	155 Ab
Pulkkila	1 995	398	465	117 % Aa	-67 Aa	331 Ab
Punkaharju	52	566	494	87 % C	101 Ab	666 Ab
Punkalaidun	2 505	275	465	169 % Aa	-190 Aa	85 Ab
Puolanka	2 419	371	465	125 % Aa	-94 Aa	278 Ab
Puumala	-86	930	744	80 % Db	335 C	1265 C
Pyhtää	752	488	465	95 % Ab	23 Ab	512 Ab
Pyhäjoki	2 816	250	465	186 % Aa	-215 Aa	34 Ab
Pyhäjärvi	2 598	283	465	164 % Aa	-182 Aa	100 Ab
Pyhäntä	2 603	339	465	137 % Aa	-126 Aa	212 Ab
Pyhäranta	-49	414	434	105 % Da	-20 Da	394 Da-ii
Pyhäselkä	3 286	265	465	175 % Aa	-200 Aa	65 Ab
Pylkönmäki	2 656	340	465	137 % Aa	-125 Aa	214 Ab
Pälkäne	1 171	498	465	93 % Ab	33 Ab	532 Ab
Pöytyä	1 326	303	465	153 % Aa	-162 Aa	141 Ab
Raahe	-363	390	420	108 % Da	-30 Da	360 Da-ii
Raisio	-733	382	415	109 % Da	-33 Da	348 Da-ii
Rantasalmi	1 968	446	465	104 % Aa	-19 Aa	428 Ab
Rantsila	3 272	303	465	153 % Aa	-162 Aa	141 Ab
Ranua	3 988	324	465	143 % Aa	-141 Aa	184 Ab
Rauma	-372	440	450	102 % Da	-10 Da	429 Da-ii
Rautalampi	2 527	419	465	111 % Aa	-46 Aa	374 Ab
Rautavaara	2 220	298	465	156 % Aa	-167 Aa	132 Ab
Rautjärvi	-3	309	459	149 % B	-62 Da	247 Da-ii
Reisjärvi	3 849	299	465	155 % Aa	-166 Aa	133 Ab
Renko	502	457	465	102 % Aa	-8 Aa	448 Ab
Riihimäki	-353	448	455	101 % Da	-7 Da	441 Da-ii
Ristiina	897	607	465	76 % Ab	142 Ab	750 Ab
Ristijärvi	2 206	749	465	62 % Ab	284 Ab	1032 Ab
Rovaniemen mlk	519	1043	500	48 % C	578 Ab	1621 Ab
Rovaniemi	-56	532	505	95 % Db	27 Db	559 Db
Ruokolahti	-260	495	483	98 % Db	12 Db	507 Db
Ruotsinpyhtää	708	357	465	130 % Aa	-108 Aa	249 Ab
Ruovesi	702	544	465	85 % Ab	79 Ab	622 Ab
Rusko	476	328	465	141 % Aa	-137 Aa	192 Ab
Ruukki	3 135	256	465	182 % Aa	-209 Aa	46 Ab
Rymättylä	710	1129	465	41 % Ab	664 Ab	1794 Ab
Rääkkylä	3 280	415	465	112 % Aa	-50 Aa	365 Ab
Saari	3 164	273	465	170 % Aa	-192 Aa	81 Ab
Saarijärvi	2 064	409	465	114 % Aa	-56 Aa	352 Ab
Sahalahti	-421	456	459	101 % Da	-4 Da	452 Da-ii
Salla	2 615	345	465	135 % Aa	-120 Aa	224 Ab
Salo	-1 068	474	470	99 % Db	4 Db	478 Db
Sammatti	879	888	465	52 % Ab	423 Ab	1311 Ab
Sauvo	1 480	515	465	90 % Ab	50 Ab	565 Ab
Savitaipale	792	580	465	80 % Ab	115 Ab	696 Ab
Savonlinna	701	456	465	102 % Aa	-9 Aa	446 Ab
Savonranta	578	480	465	97 % Ab	15 Ab	495 Ab
Savukoski	-264	412	433	105 % Da	-21 Da	391 Da-ii
Seinäjoki	-659	610	552	90 % Db	58 Db	669 Db
Sievi	3 326	282	465	165 % Aa	-183 Aa	98 Ab
Siikainen	2 589	438	465	106 % Aa	-27 Aa	411 Ab
Siikajoki	3 162	294	465	158 % Aa	-171 Aa	123 Ab
Siilinjärvi	1 004	347	465	134 % Aa	-118 Aa	228 Ab
Simo	1 539	289	465	161 % Aa	-176 Aa	113 Ab
Sipoo	-743	470	468	100 % Db	2 Db	472 Db

Kunta	Valtionos. tasaus nyk.sään.muk. mk/asukas	Jos nyk.kiinteistöverot kaksinkertaistaistiin			Jos kv jätettäisiin tasauslaskelman ulkopuolelle, muutos mk/as.	Yhteisvaik. kaksinkert. ja tasauksen ulk., mk/as.			
		Kiint.verojen lisäys, mk/as.	Hyöty ml valtionos. mk/asukas	Hyöty % kiint.verojen lisäyksestä					
Siuntio	-552	524	500	95 %	Db	24	Db	547	Db
Sodankylä	361	887	501	57 %	C	422	Ab	1308	Ab
Soini	3 711	292	465	159 %	Aa	-173	Aa	119	Ab
Somero	1 309	374	465	124 %	Aa	-91	Aa	283	Ab
Sonkajärvi	2 408	327	465	142 %	Aa	-138	Aa	189	Ab
Sotkamo	1 353	399	465	116 %	Aa	-66	Aa	334	Ab
Sulkava	994	523	465	89 %	Ab	58	Ab	580	Ab
Sumiainen	1 730	510	465	91 %	Ab	45	Ab	555	Ab
Suodenniemi	2 718	357	465	130 %	Aa	-108	Aa	249	Ab
Suolahti	1 405	346	465	134 %	Aa	-119	Aa	227	Ab
Suomenniemi	-790	956	759	79 %	Db	196	Db	1152	Db
Suomusjärvi	1 177	711	465	65 %	Ab	246	Ab	958	Ab
Suomussalmi	1 830	461	465	101 %	Aa	-4	Aa	457	Ab
Suonenjoki	2 122	364	465	128 %	Aa	-101	Aa	263	Ab
Sysmä	1 179	671	465	69 %	Ab	206	Ab	877	Ab
Säkylä	-933	530	504	95 %	Db	26	Db	557	Db
Särkisalo	-767	1210	912	75 %	Db	298	Db	1508	Db
Taipalsaari	359	574	465	81 %	Ab	109	Ab	683	Ab
Taivalkoski	3 409	396	465	117 %	Aa	-69	Aa	326	Ab
Taivassalo	1 667	898	465	52 %	Ab	433	Ab	1330	Ab
Tammela	1 040	517	465	90 %	Ab	52	Ab	569	Ab
Tammisaari	-261	672	589	88 %	Db	83	Db	755	Db
Tampere	-713	488	478	98 %	Db	9	Db	497	Db
Tarvasjoki	965	331	465	140 %	Aa	-134	Aa	196	Ab
Temmes	3 777	250	465	185 %	Aa	-215	Aa	36	Ab
Tervo	2 389	362	465	128 %	Aa	-103	Aa	259	Ab
Tervola	1 116	1155	465	40 %	Ab	690	Ab	1844	Ab
Teuva	2 751	296	465	157 %	Aa	-169	Aa	126	Ab
Tohmajärvi	2 891	300	465	155 %	Aa	-165	Aa	135	Ab
Toholampi	2 335	267	465	174 %	Aa	-198	Aa	68	Ab
Toijala	785	352	465	132 %	Aa	-113	Aa	239	Ab
Toivakka	1 696	393	465	118 %	Aa	-72	Aa	322	Ab
Tornio	1 303	376	465	124 %	Aa	-89	Aa	287	Ab
Turku	-962	537	508	95 %	Db	29	Db	566	Db
Tuulos	1 073	501	465	93 %	Ab	36	Ab	537	Ab
Tuupovaara	1 404	370	465	126 %	Aa	-95	Aa	274	Ab
Tuusniemi	1 997	399	465	117 %	Aa	-66	Aa	332	Ab
Tuusula	-852	432	445	103 %	Da	-13	Da	419	Da-ii
Tyrnävä	3 486	210	465	221 %	Aa	-255	Aa	-45	Aa
Töysä	1 139	376	465	124 %	Aa	-89	Aa	286	Ab
Ullava	4 176	259	465	179 %	Aa	-206	Aa	53	Ab
Ulvila	587	282	465	165 %	Aa	-183	Aa	99	Ab
Urjala	1 555	412	465	113 %	Aa	-53	Aa	360	Ab
Utajärvi	873	1319	465	35 %	Ab	854	Ab	2172	Ab
Utsjoki	2 184	491	465	95 %	Ab	26	Ab	518	Ab
Uukuniemi	1 541	594	465	78 %	Ab	129	Ab	722	Ab
Uurainen	3 152	325	465	143 %	Aa	-140	Aa	185	Ab
Uusikaarlepyy	1 058	463	465	100 %	Aa	-2	Aa	460	Ab
Uusikaupunki	-2 869	419	356	85 %	Db	63	Db	482	Db
Vaala	1 533	1043	465	45 %	Ab	578	Ab	1620	Ab
Vaasa	-1 253	488	479	98 %	Db	9	Db	498	Db
Vahto	2 086	283	465	164 %	Aa	-182	Aa	102	Ab
Valkeakoski	-687	382	415	109 %	Da	-33	Da	349	Da-ii
Valkeala	-76	487	478	98 %	Db	9	Db	496	Db
Valtimo	3 373	282	465	165 %	Aa	-183	Aa	99	Ab
Vammala	855	455	465	102 %	Aa	-10	Aa	445	Ab
Vampula	2 137	341	465	136 %	Aa	-124	Aa	217	Ab

Kunta	Valtionos. tasaus nyk.sään.muk. mk/asukas	Jos nyk.kiinteistöverot kaksinkertaistaistiin				Jos kv jätettäisiin tasauslaskelman ulkopuolelle, muutos mk/as.		Yhteisvaik. kaksinkert. ja tasauksen ulk., mk/as.	
		Kiint.verojen lisäys, mk/as.	Hyöty ml valtionos. mk/asukas	Hyöty % kiint.verojen lisäyksestä					
Vantaa	-1 613	638	569	89 %	Db	69	Db	707	Db
Varkaus	-83	351	397	113 %	Da	-45	Da	306	Da-ii
Varpaisjärvi	3 485	434	465	107 %	Aa	-31	Aa	404	Ab
Vehkalahti	370	304	465	153 %	Aa	-161	Aa	143	Ab
Vehmaa	2 279	390	465	119 %	Aa	-75	Aa	315	Ab
Vehmersalmi	1 889	597	465	78 %	Ab	132	Ab	728	Ab
Velkua	-82	1858	1300	70 %	Db	1270	C	3127	C
Vesanto	2 645	310	465	150 %	Aa	-155	Aa	155	Ab
Vesilahti	2 353	443	465	105 %	Aa	-22	Aa	421	Ab
Veteli	3 005	304	465	153 %	Aa	-161	Aa	142	Ab
Vieremä	2 733	303	465	153 %	Aa	-162	Aa	141	Ab
Vihanti	2 929	211	465	220 %	Aa	-254	Aa	-43	Aa
Vihti	-286	505	489	97 %	Db	16	Db	522	Db
Viiala	2 383	264	465	176 %	Aa	-201	Aa	63	Ab
Viitasaari	1 394	455	465	102 %	Aa	-10	Aa	444	Ab
Viljakkala	2 032	447	465	104 %	Aa	-18	Aa	430	Ab
Vilppula	572	423	465	110 %	Aa	-42	Aa	381	Ab
Vimpeli	1 970	329	465	141 %	Aa	-136	Aa	193	Ab
Virolahti	1 697	409	465	114 %	Aa	-56	Aa	353	Ab
Virrat	1 142	538	465	86 %	Ab	73	Ab	611	Ab
Virtasalmi	1 326	480	465	97 %	Ab	15	Ab	495	Ab
Vuolijoki	1 014	533	465	87 %	Ab	68	Ab	600	Ab
Vähäkyrö	1 867	247	465	188 %	Aa	-218	Aa	29	Ab
Värtsilä	2 110	307	465	151 %	Aa	-158	Aa	149	Ab
Västanfjärd	1 248	634	465	73 %	Ab	169	Ab	803	Ab
Vöyri	971	343	465	136 %	Aa	-122	Aa	220	Ab
Ylihärmä	1 655	374	465	124 %	Aa	-91	Aa	283	Ab
Yli-Ii	2 819	1817	465	26 %	Ab	1352	Ab	3169	Ab
Ylikiihinki	3 962	243	465	191 %	Aa	-222	Aa	21	Ab
Ylistaro	2 698	272	465	171 %	Aa	-193	Aa	79	Ab
Ylitornio	2 938	453	465	103 %	Aa	-12	Aa	441	Ab
Ylivieska	2 050	376	465	123 %	Aa	-89	Aa	288	Ab
Ylämaa	77	443	465	105 %	Aa	-22	Aa	422	Ab
Yläne	1 772	418	465	111 %	Aa	-47	Aa	370	Ab
Ylöjärvi	-26	386	425	110 %	B	-32	Da	355	Da-ii
Ypäjä	1 827	262	465	177 %	Aa	-203	Aa	60	Ab
Äetsä	909	417	465	111 %	Aa	-48	Aa	369	Ab
Ähtäri	1 648	398	465	117 %	Aa	-67	Aa	331	Ab
Äänekoski	-83	417	436	105 %	Da	-19	Da	397	Da-ii